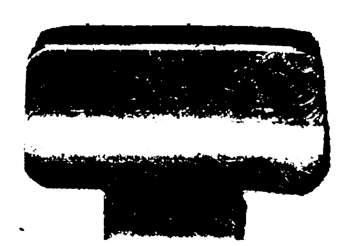
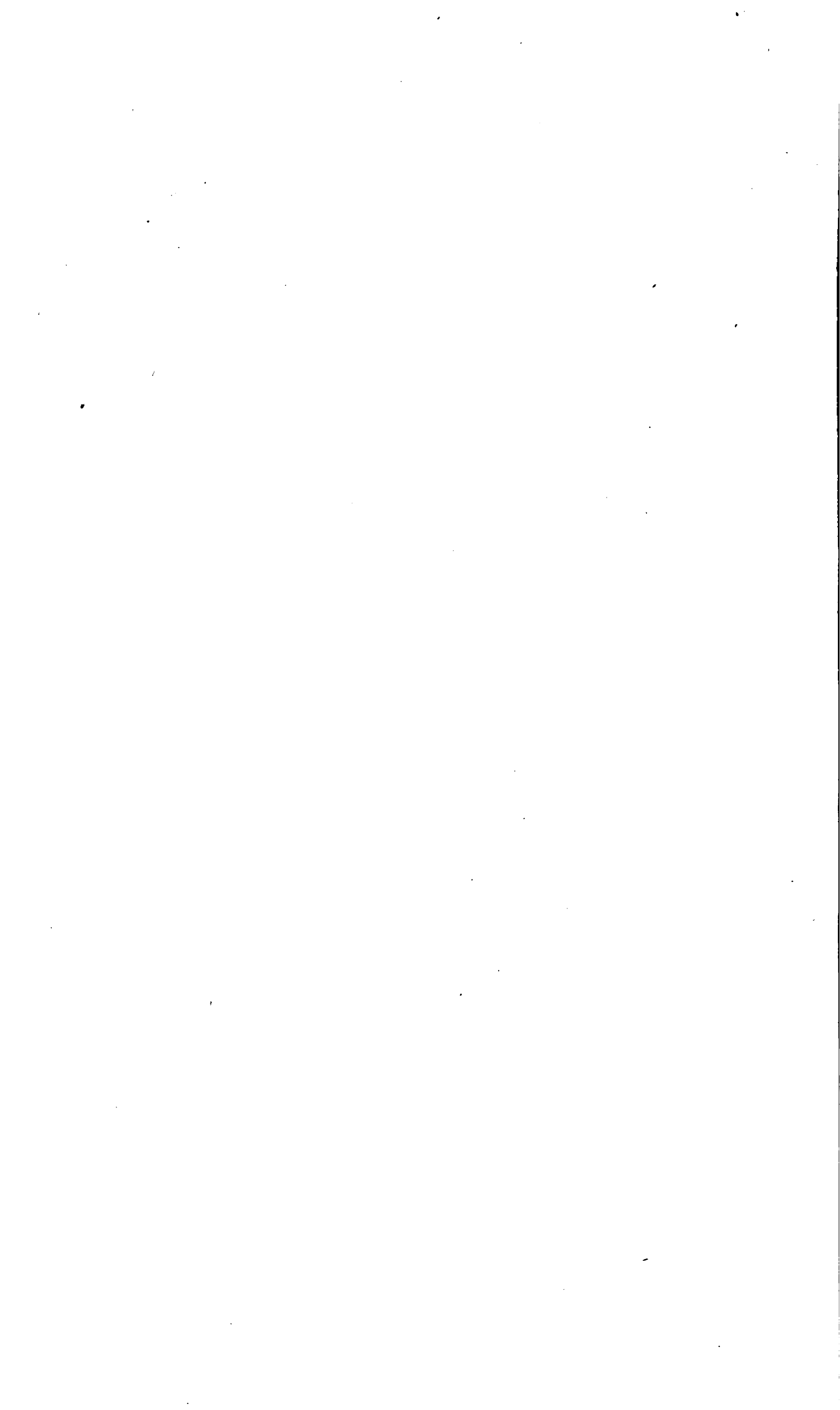
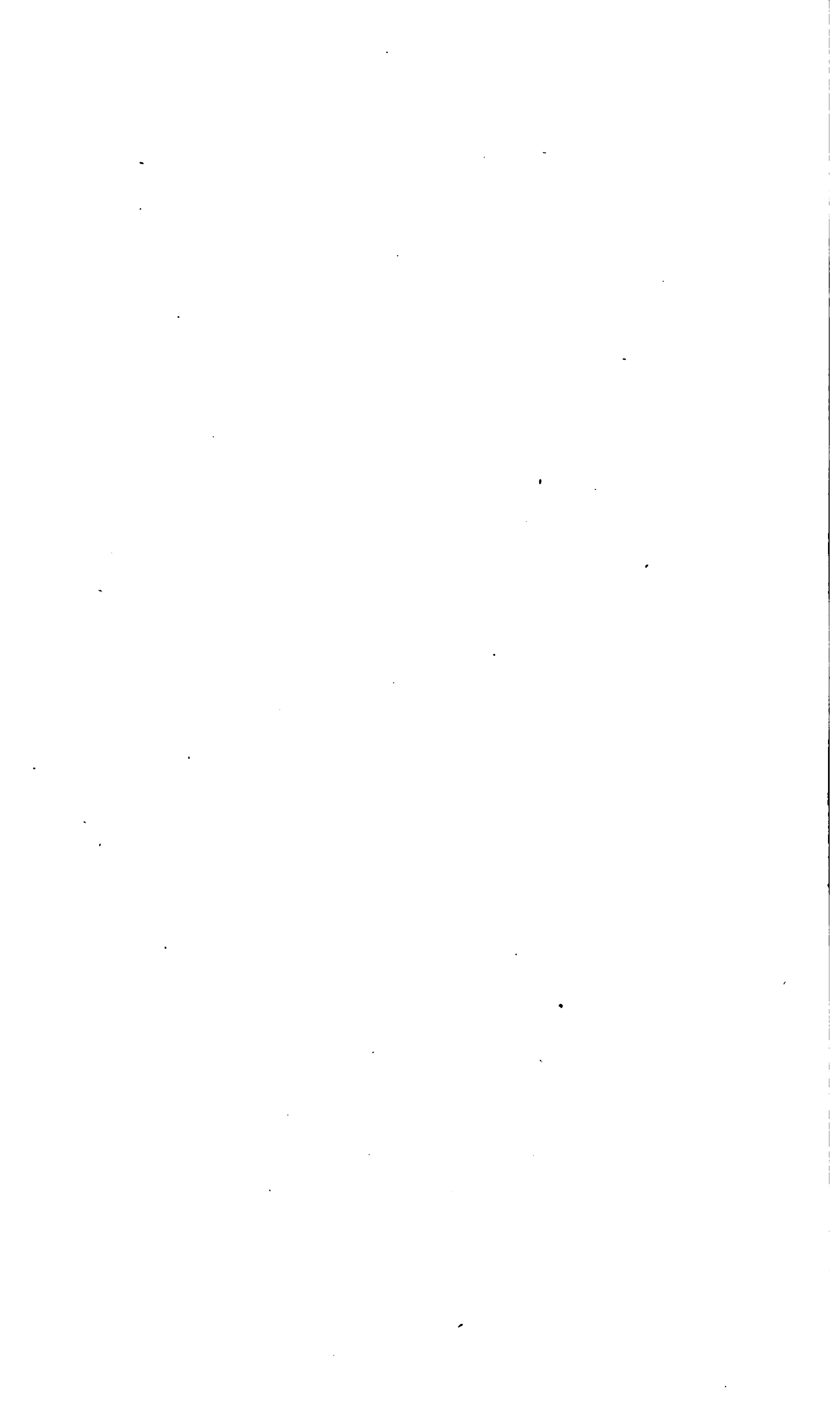

UC-NRLF
$B 254 412
YB 00614

HIATUS
ELISION UND SYNALÖPHE
IM RUMÄNISCHEN VERS

INAUGURAL-DISSERTATION

ZUR

ERLANGUNG DER PHILOSOPHISCHEN DOKTORWÜRDE

DER

HOHEN PHILOSOPHISCHEN FAKULTÄT

DER

VEREINIGTEN FRIEDRICHS-UNIVERSITÄT

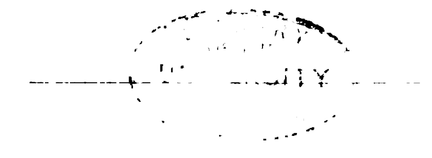
HALLE-WITTENBERG

VORGELEGT

VON

AUGUST SCRIBAN

AUS GALATZ (RUMÄNIEN)

HALLE A. S.

DRUCK VON EHRHARDT KARRAS

1903

In der folgenden Arbeit will ich untersuchen, wie sich die rumänische Sprache beim Zusammentreffen zweier Vokale an der Wortgrenze verhält. Hierbei sind drei Fälle möglich:

Hiatus, das heifst zweisilbige Aussprache;

Elision, das heifst Ausstofsung eines der beiden Vokale, wobei entweder der erste oder der zweite Vokal unterdrückt werden kann;

Synalöphe, das heifst einsilbige Aussprache der beiden Vokale.

Vom Hiatus im Wortinnern sehe ich ganz ab, und glaube auch nicht, dafs die Ausdehnung dieses Begriffes auf das Wortinnere berechtigt ist.

Der Hiatus ist nicht in allen Fällen gleich stark. Wenn zwischen den beiden Vokalen sich ein *i* (*e*) oder *u* (*o*) findet, so kann nur von einem schwachen Hiatus die Rede sein: *ce ĭeste, de ŭom, dacă oastea.*

Die Quellen, die ich für diese Arbeit benutzt habe, sind die folgenden:

Dosofteĭ, Psaltirea în versurĭ (1680), de Prof. I. Bianu, editura Academieĭ Romîne, Bucureștĭ 1887.

E. Cogălniceanu, bei M. Gaster, Chrestomatie Română, II. Band, Leipzig und Bucarest 1891.

Al. Văcărescu, ebenda.

Beldiman, ebenda.

Barac, ebenda.

A. Pan, ebenda.

Eliade-Rădulescu, Curs întreg de Poezie generală, Bucureștĭ 1869.

Bolintineanu, Poeziĭ, 2 Bände, librăria Socec, Bucureștĭ 1877.

Depărățeanu, bei G. Adamescu, Manual de Poetică pentru școalele romînești, Bucureștĭ 1898.

C. Negruzzi, Opere complete, II. Band, Bucureștĭ 1873.

Alexandri, Opere complete, vol. II, III, librăria Socec, Bucureștĭ 1890.

Eminescu, Poeziĭ, librăria Socec, Bucureștĭ 1901.

Dr. Ioan Urban Jarník și *Andreĭ Bîrseanu*, Doĭne și Strigăturĭ din Ardeal, editura librărieĭ Cĭurcu, Brașov 1895.

Von gelehrter Literatur weiſs ich nur wenig anzuführen. Ich verweise auf:

Gustav Weigand, Die Aromunen, II. Band, bei Johann Ambrosius Barth, Leipzig 1894. Neunter Jahresbericht des Rumänischen Seminars, Leipzig 1902, S. 213.

Carl F. W. Rudow, Verslehre und Stil der rumänischen Volkslieder, Inaugural-Dissertation, Plötzsche Buchdruckerei, Halle a. S. 1886, S. 10—17.

H. Tiktin, Der Vokalismus des Rumänischen, in der Zeitschrift für romanische Philologie, Halle a. S., Bd. XII, S. 439.

Es scheint mir praktisch, zunächst eine Übersicht aller möglichen Fälle von Vokal-Zusammenstöſsen zu geben, so wie sie sich in der heutigen prosaischen Rede darstellen.

1. *a* + *a*: *la al, a ajuns, a ars, sta acolo, pisica albă* (überall zweisilbig).
2. *a* + *e*: *la el, cine-va este, a eșit, era exilat* (überall zweisilbig): Wenn man aber beachtet, daſs *el, este, eșit* wie *ĭel, ĭeste, ĭeșit* ausgesprochen werden, dann bleibt als echtes Beispiel nur *era exilat.*
3. *a* + *i*: *la inimă, a intrat, așa inel, era imens* (überall zweisilbig).
4. *a* + *o*: *la om, s'a oprit, va ospăta, sta oștirea* (überall zweisilbig).
5. *a* + *u*: *ca ursul, la unul, va urma, lupoaĭca urlă* (überall zweisilbig).
6. *a* + *ă*: *ca ăla* = *ca acela, la ăsta* = *la acesta,* in der Walachei (überall zweisilbig).
7. *a* + *î*: *a 'nceput, a 'mplinit, era 'nc' acolo* = *era încă acolo, într' a 'ntăĭa, era însă, era însușĭ.* (Hiatus nur bei

însă, însuşĭ, sonst Elision). Man bemerke, dafs *î* sich nur vor *n* findet.

8. *a* + Diphth.: *ca aĭ, ca eĭ, la oĭ, va uĭta, la oaste, la ĭarnă* (überall Hiatus). *ca eĭ* lautet wie *ca ĭeĭ.*

9. *e* + *a*: *te arde, le are, de aur, de argint* und *de͡argint, te͡apucă, te͡ascultă, le͡ar duce* (Hiatus bei betontem *a*, Synalöphe oder Hiatus bei unbetontem).
10. *e* + *e*: *ne era, ne este* (ausgesprochen wie *ne ĭera, ne ĭeste*), *ne explică, se exprimă, le emite* (überall Hiatus).
11. *e* + *i*: *de inimă, se iscă, se ivęşte, ce inel* (überall Hiatus).
12. *e* + *o*: *de om, de omenie, te omor, de͡odată, de͡oparte, te opresc* und *te͡opresc* (Elision bei dem Pronomen oder Zahlwort *o*, sonst meist Hiatus).
13. *e* + *u*: *de urs, pe unde, se urcă, se usucă* (überall Hiatus).
14. *e* + *ă*: *ducă-le ăsta* = *ducă-le acesta, trece ăla* = *trece acela*, in der Walachei (überall Hiatus).
15. *e* + *î*: *te 'ntreabă, le 'ntoarce, du-te 'n casă, e' ntăĭa, du-te 'nc' o dată, doarme încă, tace însă* (Elision bei *în* und dessen Komposita und bei *întăĭ, încă*, sonst Hiatus).
16. *e* + Diphth.: *te͡aĭ făcut, de͡oĭ veni, ne aĭ, de oĭ, se uĭtă* (Synalöphe bei den Hilfsverben *aĭ, oĭ*, sonst Hiatus).

17. *i* + *a*: *auzi atuncĭ, veni altul, o zi avea, şi am, ş' am venit* oder *şi͡am venit* (bei *şi* mit unbetontem *a* findet sich Elision in der Moldau, Synalöphe in der Walachei, sonst Hiatus).
18. *i* + *e*: *veni el, şi el, şi eştĭ, veni episcopul. el, eştĭ* wie *ĭel, ĭeştĭ* ausgesprochen (überall Hiatus).
19. *i* + *i*: *opri inima, şi izvorul, ocoli insula* (Hiatus).
20. *i* + *o*: *auzi omul, o zi o las, veni o dată* (Hiatus).
21. *i* + *u*: *veni una, o zi unul, zări umbra* (Hiatus).
22. *i* + *ă*: *fugi ăsta* = *fugi acesta*, in der Walachei (Hiatus).
23. *i* + *î*: *izbi 'n pept, izbi 'nc' o dată, veni însuşĭ* (Elision überall, Hiatus nur bei *însă, însuşĭ*).
24. *i* + Diphth.: *cosi ĭarba, o zi uĭtă* (Hiatus).

25. *o* + *a*: *o are, o aruncă* und *o͡aruncă, acólo͡avea* und (im nördlichen Teile der Provinz Moldau) *acoló avea,*

o͡am strigat = *am strigat-o* (in Siebenbürgen), *du-o afară* und *du-o͡afară* (Hiatus, wenn *o* oder *a* betont ist; Hiatus oder Synalöphe, wenn *a* unbetont ist).

26. *o* + *e*: *aduc' o el, acolo era, o enigmă, n' o exprimă* (überall Hiatus).
27. *o* + *i*: *o inimă, n' o izbi* (Hiatus).
28. *o* + *o*: *o opresc, o omidă, acolo omul* (Hiatus).
29. *o* + *u*: *o urmă, o urmez, vino unde* (Hiatus).
30. *o* + *ă*: *a adus-o ăla* = *a adus-o acela*, in der Walachei (Hiatus).
31. *o* + *î*: *du-o 'n casă, du-o înc' o dată* oder *du-o 'nc' o dată, las' o însă, fă-o însușĭ* (Hiatus nur bei *însă, însușĭ*).
32. *o* + Diphth.: *du-o ĭar, n' o ĭa, acolo oĭ veni* (Hiatus).

33. *u* + *a*: *cu asta, nu arde, cu͡ale lor, cu͡atîta* und *cu atîta, n' am, n' are, n' ávem, n' ávețĭ, n' áveam, n' áveaĭ, n' ávea, n' áveațĭ, n' áveaŭ* (Hiatus mit betontem *a*, aufser mit dem Verbum *a avea*, vor welchem *u* elidiert wird; mit unbetontem *a* auch Synalöphe).
34. *u* + *e*: *nu e, cu eleganță, fu emis* (Hiatus).
35. *u* + *i*: *nu izbesc, cu inima, tu intri* (Hiatus).
36. *u* + *o*: *cu omul, nu opresc, fu o zi* (Hiatus).
37. *u* + *u*: *nu unul, cu ursul, tu umbli* (Hiatus).
38. *u* + *ă*: *cu ăsta, cu ăla* und *cu͡ăsta, cu͡ăla* = *cu acesta, cu acela*, in der Walachei (Hiatus und Synalöphe).
39. *u* + *î*: *nu 'n casă, nu 'mpreună, nu însă, tu însuțĭ* (Hiatus mit *însă, însuțĭ*, sonst Elision).
40. *u* + Diphth.: *nu ĭubesc, tu uĭțĭ, cu eĭ* (Hiatus).

41. *ă* + *a*: *m' a văzut, s' apuce, o dat' a zis, mă are, să ardă* (Hiatus nur mit betontem *a*).
42. *ă* + *e*: *bună era, că este, că exprimă* (Hiatus).
43. *ă* + *i*: *bună inimă, să intre, mă izbesc* (Hiatus).
44. *ă* + *o*: *o dat' o văzu, acas' o duse, făr' o para, bună oștire, dă ordin* (Elision nur mit dem Pronomen oder Artikel *o* und unbetontem *ă*).
45. *ă* + *u*: *făr' un ban, las' un semn* = *lasă un semn, lăsă un semn, fără urmă, fără urmare* (Elision mit *un* und unbetontem *ă*, sonst Hiatus).

46. *ă* + *ă*: *dă ăstuĭa*, *dă-mă ăluĭa* = *dă acestuĭa*, *dă-mă aceluĭa*, in der Walachei (Hiatus).
47. *ă* + *î*: *intră 'mpreună*, *intră 'nc' o dată*, *intră însă însușĭ* (Hiatus nur mit *însă*, *însușĭ*).
48. *ă* + Diphth.: *însă ĭar*, *intră oamenĭĭ* (Hiatus).

49. *î* + *a*: *omorî atuncĭ*, *doborî altul* (Hiatus).
50. *î* + *e*: *urî el*, *urî eleganța* (Hiatus).
51. *î* + *i*: *zăvorî intrarea* (Hiatus).
52. *î* + *o*: *omorî omul*, *urî omenirea* (Hiatus).
53. *î* + *u*: *vîrî unul* (Hiatus).
54. *î* + *ă*: *scoborî ăla* = *scoborî cela*, in der Walachei (Hiatus).
55. *î* + *î*: *scoborî 'n groapă*, *scoborî însă*, *scoborî însușĭ* (Hiatus nur mit *însă*, *însușĭ*).
56. *î* + Diphth.: *omorî oaĭa* (Hiatus).

57. Diphth. + *a*: *ĭa are*, *oĭ albe* (Hiatus).
58. Diphth. + *e*: *venea el*, *grea enigmă* (Hiatus).
59. Diphth. + *i*: *văzuĭ intrarea*, *copiĭ inimoșĭ* (Hiatus).
60. Diphth. + *o*: *prinseĭ opt*, *caĭ olteneștĭ* (Hiatus).
61. Diphth. + *u*: *rupseĭ una*, *auziĭ urletul* (Hiatus).
62. Diphth. + *ă*: *credea ăla* = *credea acela*, in der Walachei (Hiatus).
63. Diphth. + *î*: *trecuĭ în*, *trecuĭ însă*, *trecuĭ însușĭ* (Hiatus).
64. Diphth. + Diphth.: *ĭa ĭa* (sie nimmt), *treĭ oĭ*, *caĭ ĭuțĭ* (Hiatus).

Nicht selten findet man übrigens in der rumänischen Sprache drei, ja sogar vier aufeinander folgende Vokale, wie wir weiter unten sehen werden. Ich wende mich nun zunächst zu der Frage nach dem Hiatus in der rumänischen Kunst- und Volksdichtung.

I.

1. ***a* + *a*** bilden gewöhnlich Hiatus und klingen dem rumänischen Ohre schöner als die Elision:

Va arde fară 'ncetare (Dosoft. Psalt. 2. 58).
La a mea greutate Dumnedzăŭ m' ascultă (ib. 6. 23).
De certa cu leage vina a tot omul (ib. 9. 20).

Numaĭ cine s' ar lua aminte (ib. 18. 47).
Haĭ, mîndră, la apă bună (Jarnik, p. 52).
Că aŭ inima amară (E. Cogăln, Gaster, p. 104. 14).
La acel folositori sfat (ib. p. 114. 32).[1]
Neavînd la a sa moarte (ib. p. 117. 30).
De-ĭ suna a treĭa oară (Emin. Doĭna).
Di ń l'a albęatsǫ ši rušatsǫ (Weigand, Arom. II, 8).[1]
Aliϑh'a atša (ib. 27. 2).
S pare ka atlu ku fǫrnu (ib. 27. 17).
Tu urekl'a a porkuluį (ib. 30. 8).[1]
Ši tu kasa atšęa mušatǫ (ib. 47. 4).

Die Elision kommt selten vor, und zwar nur, wenn das folgende *a* unbetont ist:

Şi la gĭudeţ nu vă s' afla locul (Dos. 1. 21).
Strecuraţĭ c' argintul să calce 'n picioare (ib. 67. 136 u. 65. 32).
Şi Moldov' a treĭa parte (Jarnik, p. 24).
Şi daŭ gură num' aşa (ib. p. 334; *numa* = *numaĭ*).
Şi să viĭ l' a mea guriţă (ib. p. 251).
Tocmaĭ l' a ta inimuţă (ib. p. 252).
L' al doilea corn de masă (ib. p. 428).
L' al Moldoveĭ dulce soare (Alex. Marioara, 3 und Statu Palmă, 67).
L' a lor nuntă 'ngrozitoare (ib. Prier, Strophe 1).
Copiĭ, zor în ainte l' al patrulea asalt! (ib. Căp. Romano, 25).
Îşĭ ascunde faţa roşă l' al săŭ pept duĭos de mire (Emin. Călin, 7).
De vezĭ Lăpuşniţ' a 'nflorit (Weig. 9. Jahresb. p. 214).

2. *a* + *e* bilden immer Hiatus:

Acela elŭ singur sufletulŭ s' ureaşte (Dos. 10. 20).
Sfaturĭ aduna eşind afară (ib. 40. 25).
Ca Eol ce zboară prin valurĭ şi ţipă (Emin. O călărire, 25).
Furca e în drumul meŭ (Jarnik, p. 318).
La estu trap s nu me alǫsats (Weig. Arom. 72. 8).
Kęnd va eš la dzęanǫ (ib. 99. 15).

---

[1]) So geschrieben, obwohl dem Metrum nach nur das zweite *a* hörbar ist. Aus Mangel an Zeichen gebrauche ich *ę, ǫ, ų*, wenn es auch bei Weigand anders ist.

In den direkt aus dem Lateinischen stammenden Wörtern wird das anlautende *e* wie *ĭe* ausgesprochen: *ĭeŭ*, *ĭel*, *ĭes*, *ĭe*, *ĭeste*, *ĭeram*, *ĭepure*, *ĭertare*. Ebenso im Inlaut und Auslaut nach einem Vokal oder Diphthong: *potaĭe*, *claĭe*, *straĭe*, *ploaĭe*, *moaĭe*, *deĭe* = *dea* (mold.), *băĭeţĭ*.

3. *a* + *i* bilden immer Hiatus:

Dzî din dzî voroava izbucneaşte (Dos. 18. 5).
Cînd la inemă vă dzace (ib. 57. 5).
Că jălesc de la inimă (Jarnik, p. 274).
Lele sora isositọ (Weig. Arom. 70. 16).
Ti bọtu mọ ta ikọ ta tu? (ib. 88. 2).
Mọkọ š pọrintsľi a lor (ib. 95. 63).
Iar celuĭ ce cu pĭetre mă va izbi în faţă (Emin. Rug. unuĭ Dac. 39).

4. *a* + *o* bilden immer Hiatus:

De-aŭ domnitŭ mişeiĭ veni-ĭ va osîndă (Dos. 9. 96).
Ca o vrăbiuţă să mîĭ fără casă (ib. 10. 6).
Şi trupul mieŭ mergînd la odihnă (ib. 15. 31).
Ca o viorea frumoasă (Jarnik, p. 146).
De n' oĭ lega-o c' o fune (ib. p. 353).
Ĭ-aş cînta-o 'ncetişor (Emin. De-aş avea).
Anarγa, o h'il'lu a ńọu̧ (Weig. Arom. 26. 2).
Puntẹa denda o ah'urhim (ib. 96. 111).[1]
Tọatọ họara o nvesku (ib. 127. 1).

Diese drei Beispiele sind die einzigen, die ich bei Weigand gefunden habe. Die zwei folgenden Beispiele scheinen mir Synalöphe oder Elision zu erfordern, sonst würden sie eine Silbe mehr zeigen als das Metrum verlangt:

Ka s plọtẹaskọ la orfọńie (ib. 50. 16).
Kara o vidzuš, tsi arme pọartọ? (ib. 86. 5).

5. *a* + *u* bilden immer Hiatus:

Ca un mormînt plin de oase (Dos. 5. 40).
Iar uniĭ Turcĭ şide la uş (Cogăln. Gaster, p. 115. 37).

[1]) Hier bildet *o* mit dem folgenden *a* Synalöphe, wie ich glaube.

Scoate-mă de la urgie (ib. 116. 27).
Și să bate ca un peşti (ib. 117. 21).
Ce stase 'n loc la umbră sub un stejar bâtrîn (Alex. Sergentul).
Ca vara la umbrișoară (Jarnik, p. 352).
Ba și jos a une-orĭ (ib. 366).
Anámisa un meru dultse (Weig. Arom. 21. 2).
Ale, nvẹastọ, kụnd va sọ z γinọ di la ušọ (ib. 32. 8).
La unọ dzẹanọ ku purnọrĭ (ib. 64. 4).
Mine, laịa, mprọastọ la ušọ (ib. 15. 7).

Der Diphthong *aŭ* findet sich im Rumänischen nur am Wortende: *juraŭ*, *daŭ*, *aŭ*, und in den Lehnwörtern: *aŭgust*, *traŭmatic*. In den meisten Lehnworten ist *au* zweisilbig: *aügment*, *aüspiciĭ*, *caüstic*, wie in *aur*, *caut*, *laud*, *scaun*, *staul*, *daună*. Doch erlaubt sich Dosofteĭ, das inlautende *au* zum Diphthong zu machen. Ich glaube nicht, dafs dieser im Sprachgebrauch jemals existiert hat, sondern halte es für eine einfache Willkür. Die Beispiele sind zahlreich:

Caŭtă-mĭ, Doamne, și mă miluește (24. 53).
Căŭta pre Dumnezăŭ să-l găsească (77. 102).
In voe căŭtînd veghĭată (81. 7; 9. 111; 14. 18).

Und ohne Zeichen:

Caută și de mine, Doamne, 'ntr' a ta milă (9. 35).
Acela devreame-șĭ caotă (111. 17).
Ochiĭ meĭ spre tine, Doamne, caotă (24. 49).

In allen diesen Beispielen ist *aŭ*, *au* oder *ao* als Diphthong auszusprechen. Ich bemerke noch, dafs hier *caotă* mit *plată* und *curată* reimt, was mich zu der Erklärung veranlafst, dafs von den zwei Formen *a căuta* und *a căta* Dosofteĭ beide ohne Unterschied anwandte:

Nu pot sta pizmașiĭ să cate să-l vadză (67. 76).

Er schrieb, wie es ihm gefiel; manchmal gebraucht er das *au* zweisilbig:

Lă||udațĭ, cuconĭ, pre Domnul,
Să s' a||udză în tot omul;
Lă||udați-ĭ sfîntuluĭ nume,
Să s' a||udză preste lume (112. 1).

6. *a* + *ă* bilden immer Hiatus. Da nur wenige Worte mit *ă* beginnen, und die literarische Sprache sie zudem verwirft, kann ich hier keine Beispiele anführen. Es heifst aber in der Walachei und Siebenbürgen: *ca ăsta, ca ăla.*

7. *a* + *î* bilden Hiatus nur mit *înflu*, *împlu*, *îmblu* = *unflu*, *umplu*, *umblu* in der Moldau, und *însumĭ*, *însă*, *înger*, wo *în* betont ist. *încă*, obwohl mit betontem *în*, und *întăĭ* elidieren das *î*: *clasa 'ntăĭa.* Sonst tritt mit *în* und seinen Komposita, weil *în* unbetont ist, Elision ein. Bei *-mĭ*, *-ţĭ*, *-şĭ*, *-s* statt *îmĭ*, *îţĭ*, *îşĭ*, *îs* = *sînt* in der Moldau, ist keine Elision, denn *î* gehört nicht zum Stamme.

Beispiele für *în*, *în-*:

Pizmaşiĭ meĭ, Doamne, cît s' or mustra 'n ţară (Dos. 17. 114).
Vor striga cu jeale şi nu le-a 'nţăleage (ib. 17. 115).
Ca 'n ţinţirim tăcere e 'n cetate (Emin. Veneţia).
Fata 'n haĭne de ninsorĭ (Alex. Prier, 66).

Hiatus kommt auch vor, sogar in der Prosarede:

Mută inima în peptu-ĭ, mîna eĭ trasă 'ndărăt (Emin. Înger şi Dem. Str. 17).

Aus praktischen Gründen führe ich hier auch Beispiele von anderen Vokalen im Hiatus mit *î*; die Behandlung ist die gleiche:

Să nu poată greşi 'ntr' o nimică (Dos. 24. 38).
Că din zorĭ de dzuă Domnul o 'ntăreşte (ib. 45. 15).
Cu 'nţăles de 'mvăţăturĭ bune (ib. 48. 8).
Şi vintrele nostru 'n pamîntŭ să lipeaşte (ib. 43. 68).
Te-a 'ndrăgi 'mpăratul pentr' a ta frîmseaţe (ib. 44. 39).
Dumnedzăul cel sfîntŭ ce mă 'ncingĭ cu armă (ib. 17. 91).
Că doar Moldova s' a 'ntoarce (Cogăln. Gaster, 103. 40).
Zidurile 'ncungĭurate (Barac, Gaster, p. 239).
Şi în mormînt albastru şi 'n pînză argintie (Emin. Melancolie).
Te 'nalţă din călcîĭe (ib. Luceafărul, Str. 53).
Cu treĭ fete de 'mpărat (Weig. 9. Jahresb. p. 213).
Animă 'nc' o dată tremîndul picĭor (Emin. Speranţa).

Dosofteĭ, obwohl er in *Cine îmblă* (7. 39) nicht elidiert, schreibt doch:

Prin pustietate de 'mbla fără greaţă (67. 32).
Şi să nu-ĭ laşĭ s' îmble fără leage (58, 17).

Beispiele für Hiatus:

Dumnedzăŭ şi împărate (Dos. 5. 5).
De o înflă cu unde şi cu valurĭ mare (ib. 28. 12).
Cît sufletulŭ nostru în pravŭ să zgrăceaşte (ib. 43. 67).
Doamne ce să înmulţiră (ib. 3. 1).
Decĭ Duminica în desară (Cogăln. Gaster, 114. 13).[1]
O lume înşălătoare (ib. 102. 1).
Cela ce în multe focurĭ (Barac, Gaster, p. 239).
De te înalţ de subsuorĭ (Emin. Luceafărul, Str. 53).

Über die Diphthonge vor *î* siehe unten.

Bei den Macedo-Rumänen findet sich die Elision des *î* (bei Weigand *ụ*) noch häufiger, denn sie kommt vor selbst wenn kein Vokal vorangeht:

Ndrẹadzets kallu atsọĭ bunlu (Weig. Arom. 62. 5).
Voį sọ ń spuń drept šọ kurat (96. 127).

Das tut auch Dosofteĭ:

'N sufletulŭ meŭ răsfirate (138. 48).
'Ntemeĭată 'n veacĭ cu credinţă (77. 220).

In diesen letzten zwei Beispielen erscheint, obwohl der vorige Vers auf Vokal schliefst, die Elision gezwungen und ist sogar im Volke nicht üblich.

Andere Beispiele:

Sọatsile 'ntrebarọ (Weig. Arom. 59. 1).
Ma 'ñklo š aflọ' mumọ sa (61. 14).
Š u miskú nele di 'nkurnare (61. 35).
Duš, me duš kama 'ñklotse (62. 16).

Ähnliche Beispiele: 63. 3; 67. 11. 15; 68. 6; 69. 3; 71. 8; 81. 5; 91. 11; 95. 29, 52; 96. 4, 20, 107; 98. 11; 99. 3; 103. 6, 15; 105. 13; 106. 3; 111. 3; 113. 11; 114. 5, 19; 127. 1; 128. 24.

---

[1]) So geschrieben, obwohl *î* elidiert werden mufs, da der Vers achtsilbig ist.

Der Vokal, welcher elidiert wird, ist der zweite. Andere Beispiele, wo der erste Vokal elidiert wird, sind daher nicht richtig geschrieben, wie ich glaube:

Inširọ sotsl'i š' ụntrẹabọ (84. 13).

Ebenso: 91. 8; 95. 4, 50, 64; 96. 11, 13, 14, 72, 92, 124; 104. 1; 115. 14; 127. 2; 128. 20.

Wenn man schreibt:

Š' ụnsurats šọ ninsurats (91. 8),

so kann man sehen, dafs *ninsurats* eine Komposition von *ni* und *ụnsurats* ist, wie *nimọrtat* (*nemăritat*). Also *ni* + *ụn* = *nin*, *sọ* + *ụn* = *šọn*, wie daco-rumänisch *și 'n*, wo der zweite Vokal ausfällt.

Noch ein Beispiel bei Weigand scheint mir bemerkenswert:

Di l' impọrtsụts pi la bọrbats (84. 18).

Das Verbum ist *ụmpọrtsụts* = *mpọrtsụts*. Voran geht ein *l'* = *li*. Also *li* + *ụm* = *li 'm*, denn die Elision trifft den zweiten Vokal. Ich möchte deswegen so schreiben:

Di l'i 'mpọrtsụts pi la bọrbats

oder daco-rumänisch:

De le 'mpărțiți pe la bărbați,

wie *Li 'nvọrtits tu tụmbọrĭ* (Weig. Arom. 42. 6).

Man vergleiche:

S' insurọ puriklu (36. 7).
V' ụnsurats ka di zọmane (42. 2).
Nu esku fọrmak ta s te 'nfọrmats (48. 14).

In diesen drei Beispielen ist die richtige Schreibweise wahrscheinlich nur die letzte.

8. *a* + **Diphth.** bilden Hiatus:

Că gura i-ĭ plină de amărăcĭune (Dos. 9. 81).
Cheltueala au sfîrșit (Cogăln. Gaster, p. 103. 29).
Că la Șanta aŭ sosit (ib. p. 113. 16).
Asupra Ĭudiĭ s' aprinde (Barac. Gaster, p. 237. 7).

Alerg spre ajutoru-ĭ, și cum la eĭ ajung (C. Negruzzi, Uriașul, Str. 5).
Ko Skodra ęaste diparte (Weig. Arom. 67. 2).
Da ĭar Roman, copchil mic (Weig. 9. Jahresb. p. 213).

II.

9. *e* + *a* bilden Hiatus, Synalöphe oder Elision:

a) *Pre alesulŭ luĭ și sfîntulŭ* (Dos. 2. 11).
Aice am trebuință pe Iraclid să aduc (Beld. Gaster, p. 242).
Cu glas mare a strigat (Pan, Cîntece de stea VIII, Gaster, p. 321).
De atuncĭ n' am ce să fac (Alex. Movila luĭ Purcel).
De-odată se aude un tropot pe pămînt (ib. Dan Căpitan).
Faptul zileĭ se aprinde pe a dealurilor frunte (ib. Cositul).
Cununĭ de albe florĭ (Emin. La Moartea luĭ Pumnu).
Amar de alesul meŭ (Jarnik, p. 168).

b) *Acum te-arățĭ pre aurită* (Cogăln. Gaster, p. 102. 6).
Uniĭ brazdele răstoarnă, în căpițĭ alțiĭ le-adună (Alex. Cositul).
De-asupra mărilor
Și 'ntinde-aripile (Emin. Stelele 'n cer).
Dar de-ale vĭețeĭ valurĭ, de al furtuneĭ pas (ib. Melancolie).
De-aș fi așa blăstămat (Jarnik, p. 174).
Ne-ajunge la cîte triĭ (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
Multă dragoste-am stricat (ib. p. 215).

c) *Pecum văz, d' aice 'n coace* (Cogăln. Gaster, p. 104. 1).
Cum s' arată nu se 'ntearce (ib. p. 103 unten).

Die Synalöphe *e* + *a* ist sehr häufig in der rumänischen Poesie, besonders aber in der prosaischen Rede. So heiſst es *te-apucă, ne-aude, le-aprinde, de-atuncĭ, pe-acolo.* Mit *se* tritt nicht Synalöphe ein, weil es kein eigentliches *se* gibt, sondern nur ein *să*; daher also Elision: *s' aude, s' ascunde.* Wenn man auch *se aude*, *se 'ntoarce*, *se aprinde* schreibt, so spricht man doch *să aude*, *să 'ntoarce*, *să aprinde.* Der oben angeführte Vers: *Pecum văz d' aice 'n coace*, obwohl von Cogălniceanu, einem Moldauer, geschrieben, hat eine walachische Form, *d' aice* aus *dă aice.* Die Moldauer verwenden hier nicht

Elision, sondern Synalöphe: *de͡aice*, oder, wie das Volk sagt, *di͡aice*, *di͡aicea*, *di͡aicĭ*. Der Dichter Depărățeanu aus der Walachei sagt:

De sulfină și d' aglicĭ (Vara la țară).

Wenn das *a* betont ist, bleibt der Hiatus: *te arde*, *ne arde*, *le arde*, *pe apă*, *le are*, *să le are*.

Beispiele von den Macedo-Rumänen:

Nǫ lilitše arošǫ (Weig. Arom. 1. 1).
Pisti avlie s me aruk (ib. 1. 5).
Au̯á s te akats, *akló s te akats* (ib. 4. 3).
Te akǫtsai̯ ši ń te bǫšai̯ (ib. 4. 4).
Pi un zbor s me askultats (ib. 96. 151).

Diese Beispiele sind als Belege für Hiatus angeführt. Doch glaube ich, dafs in einem Verse wie 4. 3 eher Synalöphe vorliegt, wie auch an vielen anderen Stellen, wenn dies auch nicht graphisch ausgedrückt ist:

Tsi l'i am faptǫ mine a lui̯? (ib. 23. 1).

Wenn man *mine a* liest, so ist eine Silbe überzählig. Also nicht *mine a*, sondern *minę a*. Ebenso falsch sind die Hiate:

La tine avęam u̯ńkišitǫ (ib. 31. 5).
L'a tšibuka me agudęašte (ib. 38. 7).

Die Hilfsverba *aș*, *aĭ*, *ar*, *am*, *ațĭ*, *ar* bilden immer Synalöphe mit *le*, *ne*, *te*:

Le-ar fi de bucurie să fiŭ în pĭerdzare (Dos. 12. 6).
Că-s ca stridĭa și nu lĭ-aș (= *le-aș*) *uĭta-le* (ib. 118. 244).

Auch wenn ein anderes auf *e* endendes Wort vorangeht, tritt Synalöphe ein:

Bine͡ațĭ fi, Dumnedzăŭ să sporească (ib. 128. 22).

ne als Adverb bildet mit Gerundien und Participien Hiatus: *nëatins*, *nëajuns*, *nëaprins*, *nëajungînd*, *nëarzînd*, *nears*:

Iară ție, Doamne, neavutuluĭ caŭtă (Dos. 9. 111).

Die Synalöphe klingt nicht schön:

Ne͡avînd nice un prepus (Cogăln. Gaster, p. 114. 1).

Auch mit anderen Vokalen bildet *ne* nur Hiatus: *nëoprit*, *nëumblat*, *neîntors*.

10. *e* + *e* bilden immer Hiatus:

Ca să mă peardză le era 'n cuget (Dos. 16. 48).
Și tuturor, Doamne, tu le eștĭ scutință (ib. 17. 87).
Nu maĭ le e pe dreptate (Cogăln. Gaster, p. 103. 11).
Și n' am avut de ele parte (ib. p. 105. 22).
Ce e raŭ și ce e bine (Emin. Glosa, Str. 1 u. 6).
Ca 'n țintirim tăcere e 'n cetate (ib. Veneția).
Treceaŭ lucĭoase umbre de eroĭ legendarĭ (Alex. Sergentul).
Ši kurbane el sfitsẹa (Weig. Arom. 82. 11).
Kuskril'i pi kale era (ib. 95. 44).
Kute lukre grẹale era (ib. 96. 7).
Fumẹalile era di Nunta (ib. 96. 43).

Was für *a* + *e* = *aĭe* gesagt worden ist, gilt auch hier. *p' evanghelie*, wie Tiktin schreibt (Zeitschrift f. rom. Philol. Band 12, S. 439) ist falsch. Es heifst *pe evanghelie*, mit Hiatus.

11. *e* + *i* bilden immer Hiatus:

Milă de izbîndă la vreame de treabă (Dos. 17. 142).
Ca fiiŭ de inorogurĭ cu cornul în frunte (ib. 28. 21).
Căce-mĭ ĭaste inema direaptă (ib. 72. 43).
Că 'ntru mine inema mă arde (ib. 72. 67).
Conace i s' aŭ rînduit (Cogăln. Gaster, p. 112. 36).
Pe inima-mĭ pustie zadarnic mîna-mĭ țiŭ (Emin. Melancolie).
Ar stinge-a sale raze pe inima-țĭ de gheață (Alex. Portret Doamneĭ X. Y. Z.).
Iarna s te isuseštį (Weig. Arom. 28. 2).
Šapte dzile imnǫturǫ (ib. 67. 3).
Tu ahtare ilikie? aį! (ib. 114. 2).

12. *e* + *o* bilden Hiatus oder Synalöphe. Wenn das *o* betont ist, bleibt der Hiatus: *de om*, *pe oră*, *e orb*, zuweilen sogar, wenn *o* unbetont ist: *de ocară*, *ce osîndă*, *pe ogar*. Mit *o* kommt Synalöphe vor, aber in der Poesie kann der Hiatus bleiben. Im Verse

S' oprește regimentul, ĭar bravul colonel (Alex. Sergentul)

liegt eine Elision vor, weil, wie gesagt, *se* wie *să* ausgesprochen wird, was Dosofteĭ schreibt: 64. 42; 68. 121.

Beispiele für Hiatus und Synalöphe:

Ferice de omul ce n' a mearge (Dos. 1. 1).
Şi budzele meale-s neoprite (ib. 39. 39).
Şi ĭ-aĭ dat să fie lumiĭ de ocară (ib. 43. 25).
Nu-ĭ va strica nime nice de o parte (ib. 45. 14).
De o ĭaŭ rude streine (ib. 48. 32).
Di-or (*de-or*) *sta ca pologiĭ capete cădzute* (ib. 67. 98).
Să judece orĭ-ce omu (Cogăln. Gaster, p. 112. 15).
Şi toţĭ de-o vorbă să fie (ib. 104. 4).
Ce tresnitu şi ce lovire, ce otrăvitoriu paharu (Beld. Gaster, p. 242).
Pe-oglinda-ĭ de unde răsfrînge 'n tăcere (Emin. O călărire în zorĭ).
Şi unde o vede s' avîntă (ib. Speranţa).
De-o durere, de-o dulceaţă (ib. Povestea teĭuluĭ, Str. 16).
Cu miroase o îmbată (ib. Str. 8).
Un flăcăŭ cosind de-o parte (Alex. Cositul).
Şi cuşma pe-o ureche (ib. Peneş).
Pe-o frunzuţă de smochină (Jarnik, p. 167).
Dracul negru te-o ştiut
Pe vre-o zi de secerat (ib. p. 301).
Disfẹatse okl'i atseĭ lọḭl'i (Weig. Arom. 60. 6).
Skriaḭ nọ karte, o pitrikuḭ (ib. 95. 5).

Wenn Bolintineanu in *O noapte la morminte*

Rîdeaŭ p' o mînăstire

sagt, so ist *pă* + *o* = *p' o*, statt *pe-o* walachisch.

13. *e* + *u* bilden Hiatus; doch tritt mit *un* Synalöphe ein. In der Moldau wird dieses *e* + *u* wie *i* + *u* ausgesprochen: *pi͡un*, *di͡un* und *pi͡on*, *di͡on*, denn das Volk sagt *on* statt *un*. In der Walachei, wo *pă*, *dă* statt *pe*, *de* gebraucht wird, heisst es *p' un*, *d' un*.

Beispiele:

De pre uricŭ în seamne 'ntărită (Dos. 15. 22).
Datu-le-aĭ roade cuconĭ pre urmă (ib. 16. 56).

Domnul să nu-mĭ caŭte 'n greŭtate (ib. 65. 60).[1]
La ce de pre urmă stare (Cogăln. Gaster, p. 105. 30).
Nu știŭ de unde să 'ncepu (ib. 112. 2).
Trecînd un stol de vulturĭ urmațĭ de ulĭ gramadă (Alex. Dan Căp. II).
Si-ĭ zice cu blîndeță: „De unde viĭ străine?“ (ib. Sergentul).
De-un crivăț plin de gheață (ib. Pohod).
Spre ură și blăstămurĭ aș vrea să te înduplec (Emin. Rug. unuĭ Dac).
Se stînse un luceafăr, se stînse o lumină (ib. Aron Pumnu).
Pe umerele goale (ib. Luceafărul, Str. 17).
Dar nopțile-s de-un farmec sfînt (ib. Str. 62).
Jar caicul pleacă legănat p' un val (Bolint. Leili, 80).
Ce urît te maĭ sărută (Jarnik, p. 164).
Foaĭe verde de urzică (ib. p. 175).
Că n' am avut cîte una (ib. p. 306).
Paĭele de p' un hotar (ib. p. 249).
Avuĭ parte d' un mișel (ib. p. 249).
Că te pune pe-un genuche (ib. p. 248).
Kọ ń dẹade un laį maįmun (Weig. Arom. 37. 4).
Kụte unọ, daọ (ib. 44. 5).
Mine umplu, džonl'i vẹarsọ, frate laį (ib. 88. 20).

Wenn mit *se* Elision eintritt, so geschieht es, weil *se* wie *sọ* lautet:

Š hora di kuskril'i s' umplu (ib. 95. 46).

Bei Jarnik finde ich noch dieses Beispiel:

Și 'n d' uzna paharuluĭ (p. 428).

Es ist, wie ich glaube, ein *dă*, statt *de*, der Euphonie wegen anzusetzen; der Vers lautete sonst:

Și 'n uzna paharuluĭ.

14. *e* + *ă* bilden immer Hiatus. Beispiele kann ich nicht anführen, denn Worte die mit *ă* beginnen, gibt es nur im

[1]) Ich habe diesen Vers angeführt, damit man sieht, daſs Dosofteĭ auch mitten im Worte *greŭtate* Synalöphe eintreten läſst; doch dies nicht immer: *Și la loc de greutate* (90. 39).

Walachischen und diese sind nicht literarisch, obwohl Depărățeanu, in *Elegie*, sagt:

Tot p' ăĭ maĭ tinerĭ, p' ăĭ maĭ frumoșĭ.

Dieses Beispiel gehört jedoch richtiger zu *ă* + *ă*, denn *pe* lautet in der Walachei *pă*.

15. *e* + *î* siehe bei *a* + *î*. Ich bemerke hier nur, dafs *e* + *î* zu *i* werden kann: *deîn* = *din*, *preîn* = *prin*. Da heute statt *pre* die Form *pe* gebraucht wird, so lautet dies Wort *pin*. Die Rumänen wagen noch nicht *pin* zu schreiben, doch niemand spricht *prin*. In der Walachei heifst es *dîn*, *pîn*. Dosofteĭ sagt *spr' insŭ* = *spre însul* (33. 16).

16. *e* + **Diphth.** bilden Synalöphe mit den Hilfsverben *aĭ*, *aŭ*, *oĭ* (= *voĭ*): *de-aĭ ști*, *te-aŭ dus*, *de-oĭ veni*. *eĭ* (= *veĭ*) wird in der Walachei zu *oĭ*, und in der Moldau zu *iĭ* und *ĭ*: *de-oĭ veni* statt *de veĭ veni* und *de-ĭ veni* oder *di-ĭ veni*. Wenn *aĭ*, *aŭ*, *oĭ* betont sind, bleibt der Hiatus: *de aĭ saŭ de nu aĭ* (wenn du hast oder nicht hast), *ce aŭ?* (was haben sie?), *turmă de oĭ* (Schafherde). Doch sagt man *ce͡aĭ acolo*, *ce͡aŭ acolo* mit Synalöphe. In allen anderen Fällen bleibt der Hiatus.

Beispiele:

De sîrgŭ le ĭaĭ tot greul din gîrbă (Dos. 15. 10).
A sfîntuluĭ tăŭ ce ĭ-aĭ dat ferice (ib. 15. 36).
Aceea acum le au sosit (Cogăln. Gaster, p. 103. 4).[1]
Și de de voĭe ră ce aŭ (ib. p. 104. 8).
Un suflet ce ĭubește (Al. Văcărescu, Gaster, p. 161. 12).
Abea conture triste și umbre aŭ rămas (Emin. Melanc.).
De aĭ crede că viața-ĭ e curată ca cristalul (ib. Scris. III, 219).
Și te uĭțĭ la noĭ cu drag? (Jarnik, p. 207).
Cîte florĭ pe ĭaz în sus (ib. p. 144).
Kaϑe oaļe și mụnukl'u (Weig. Arom. 17. 9).
Treĭ turme de oĭ (Alex. Miorița).
Cu turma te-aĭ dus (ib. Mîn. Argeș.).
Pe unde-aĭ trecut (ib.).

---

[1]) *le au* geschrieben, aber *le͡aŭ* gesprochen.

Pe-aĭ săĭ ochĭ, pe-a sa guriță (ib. Dorul Romînceĭ).
Du-te și te uĭtă (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
Seamă bine să le ĭeĭ (ib.).

Dosofteĭ erlaubt sich noch die Synalöphe:
'N dzî de grije să te aĭbŭ mîngîĭare (85. 48 u. 88. 18).

Bei *cine*, *ține* wird *e* auch vor Konsonanten elidiert:
Nu-ĭ frumos cin' se gătește (Jarnik, p. 307).

III.

17. *i* + *a* bilden Hiatus, ausgenommen die Konjunktion *și*, mit welcher in der Walachei Synalöphe, in der Moldau Elision eintritt:

Și aceasta-ĭ rudă ce cearcă pre Domnul (Dos. 23. 17).
Și adevăr netrăgînd în sîlă (ib. 24. 32).
De-mĭ eștĭ sprijineală și aĭutorință (ib. 27. 25).
S' ar îngîna tristul meŭ dor (Alex. Dorul de brazĭ).
S' am lŭat hîda de găzdoĭ (Jarnik, p. 168).
Pisti avlie s me aruk (Weig. Arom. 15).[1]
Tsintsi ań ńi alogai̯ (ib. 60. 1).
S trẹakọ oi̯li sọ ń li akats (ib. 72. 11).
Tati, tati a ńọu̯ tati (ib. 90. 3).

Wenn *am* = *posed* ist, bleibt Hiatus:

Rămas-am singur eŭ și am (Alex. Peneș).

Wenn Dosofteĭ sagt:

Pĭetrĭ-ascuțite și sîmceloase (16—18)

so ist hier Synalöphe eingetreten, weil *pĭetri* statt *pĭetre* gebraucht wird. Er erlaubt sich ferner noch *piĭae* statt *pĭae* = *pĭară*, *peară* zu schreiben:

Să-ĭ piĭae și urma cea de nume (40. 18).

Ebenso: *eșiĭa* 67. 109, 123; 77. 78. 90. 92 und *veniĭa* 67. 116.

---

[1]) *pisti* ist *peste*. Ebenso Dosofteĭ *ti-oĭ* = *te-oĭ*. Beispiele mit echtem *i*, wie in den Perfektis *γiní*, *durñí*, bei Weigand habe ich nicht gefunden.

Er schreibt auch *stridĭa* statt *stridia*:

Că-s ca stridĭa și nu lĭ-aș uĭta-le (118. 244)

wie bei Jarnik:

Neamțule, 'n companĭa ta (p. 278).

Das klingt aber gezwungen.

ĭ im Auslaut bildet keine Silbe:

Romînĭ de viță veche (Alex. Peneș).
Și tunurĭ sute bubuĭaŭ (ib.).

18. ***i*** + ***e*** bilden immer Hiatus:

Tirul cu oaste stă și el gata (Dos. 82. 23).
Și eștĭ deasupra preste tot omul (ib. 82. 54).
Și Efrem iĭ al mĭeŭ la năvală (ib. 107. 77).
Ci e cuĭ se potrivește (Jarnik, p. 307).
Š ku tšipunile di Elbasane (Weig. Arom. 56. 13).
Š amintreḭl'i era 'nsurats (ib. 96. 4).
Ši ḭa s moritǫ ši el s insǫarǫ (ib. 117. 15).

Über *ĭel, ĭeștĭ, ĭera* siehe bei *a* + *e*.

Dosofteĭ schreibt auch *sparĭe* statt *sparie*:

Ce vorŭ să mă sparĭe cu a lorŭ cuvinte (10. 4).

Die walachischen Formen *mĭ-e, țĭ-e* (moldauisch *mi-ĭ, ți-ĭ*) enthalten einen Zusammenstoſs zwischen *ĭ* + *e*.

19. ***i*** + ***i*** bilden immer Hiatus:

Și i s' a strînge 'n creaștet toată strîmbătatea (Dos. 7. 44).
Și inima mea mi s' ar deprinde (ib. 18. 59).
N' or sfîrși inima rea (Cogăln. Gaster, p. 104. 32).
Și idololatrie (Văcăr. Gaster, p. 160. 7).
Și inima-mĭ umplută cu farmecele mileĭ (Emin. Rug. unuĭ Dac.).
Și inima în peptu-ĭ bătea cu foc deșteaptă (Alex. Sergentul).
Mine vor s mi fac pi inate (Weig. Arom. 15. 13).
Ñkǫlikaḭ kallu di Indunǫ (ib. 61. 5).

Inlautendes einsilbiges *iĭ* findet sich bei Dosofteĭ: *priĭmită* (6. 25; 27. 30; 140. 6), *viĭle* (77. 138), *priĭmeștĭ* (118. 398).

20. *i* + *o* bilden mit dem Pronomen oder Zahlworte *o* in der Walachei Synalöphe, in der Moldau Elision oder Hiatus, letzteren je nachdem man will. Bei betontem *o* tritt immer Hiatus ein:

Trimisă lăcustă și omidă (Dos. 104. 91).
De stricară lumea și o împuțiră (ib. 13. 6).
Și ochiĭ meĭ milă de la tine s' aĭbă (ib. 25. 6).
Pînă 'n veac pre rudă să ș' o ție (ib. 105. 102).
Izbîndă-ĭ trimite și o mîntuĭaște (ib. 27. 35).
Ș' o sărută de treĭ orĭ (Alex. Prier, Str. 9).
Și o cămeșă ruptă bucăți pe dedesupt (ib. Sergentul).
De te-ĭ topi ca ș' o roŭă (Jarnik, p. 142).
Intri 'n casă și oftezĭ (ib. p. 306).
Ș' o crangă de garofiță (Weig. 9. Jahresb. p. 213).
Dumnidzọu ni o dẹade,
Pri pụne muma mẹa ni o fẹatse (Weig. Arom. 27. 3).

Bei Al. Văcărescu, obwohl aus der Walachei, findet sich *ș' o* statt *și͡o*:

Ș' o inimă 'mpĭetrită (bei Gaster p. 162).

21. *i* + *u* verhalten sich ebenso wie *i* + *o*. Sie bilden mit *un* + Substantivum in der Walachei Synalöphe, in der Moldau Elision, und sonst Hiatus. Also: *și͡un* und *ș' un*, *și unde*, *și urît*, *și urlă*, *si urla*, *fugi unul*, *auzi una*, *doŭă-zecĭ și unul*, *doŭă zecĭ și una.*

Beispiele:

Și urechea ț' pleacă de-mĭ ascultă (Dos. 30. 5).
Și urăștĭ învățătura (ib. 49. 76).
Și ușile închizînd (Cogăln. Gaster, p. 116. 3).
Ș' un ceas nu-m prisosește (Văcăr. Gaster, p. 161. 31).
Abea conture triste și umbre aŭ rămas (Emin. Melanc.).
Și urîtul dintr' o țară (Jarnik, p. 156).
Că ĭo-s negru și urît (ib. p. 307).
Foaĭe verde ș' un dudăŭ (Weig. 9. Jahresb. p. 215).
Pisti ubor s me aruk (Weig. Arom. 2. 9).
Šọ doịľi pi͡un kọpitụńŭ (ib. 10. 10).

22. *i* + *ă* bilden immer Hiatus:

Si ăla că i l-am dat (Jarnik, p. 169).

Andere Beispiele habe ich ihrer Seltenheit wegen nicht zur Verfügung.

23. *i* + *î* siehe bei *a* + *î*.

24. *i* + **Diphth.** können Hiatus, Synalöphe oder Elision bilden; Hiatus, wenn *i* betont ist wie in *fugi*, *auzi*, *veni*, *zi*, oder wenn die Diphthongen nicht Hilfsverba sind und also eigenen Accent haben, wie *aĭ* = *posezi*; *oĭ* von *oaĭe*; *eĭ* von *el*; *ĭeŭ*, *ĭeĭ*, *ĭa* von *a lua*; *ĭa* Sing. von *ele*:

Agĭutorĭŭ pre Domnulŭ ș' aședzare (Dos. p. 113. 44).
Și eŭ pentr' aceasta tutinderea 'n lume (ib. p. 17. 137).[1]
Ș' aŭ ivitu-șĭ Domnulŭ bunătatea (ib. 114. 21).
Ș' oĭ ședea cu dînșiĭ la sfînta ta cină (ib. 25. 12).
Eĭ și-au perdut mințile (Cogăln. Gaster, p. 103. 36).
Și-aĭ zis: „Vă ducețĭ, mergețĭ cu-avînt de bucurie (Alex. Eroiĭ d. Plevna III).
Și aŭ eșit din luptă vitejĭ, invingătorĭ (ib.).
Kọ vrẹari ẹasti grẹaọ (Weig. Arom. 16. 2).
Tsi sụntu atsẹale tsi ai̯ ụn sin (ib. 19. 7).

IV.

25. *o* + *a* bilden Hiatus, aufser im Dialekt, wo der Typus *o͡-aș tăĭa* statt *aș tăĭa-o* die Synalöphe gestattet, oder der Hiatus bleibt:

Vestea bună o am strigat tare (Dos. 39. 37).
Ca 'n cuptorĭŭ cînd o aruncă (ib. 89. 26).
Ca o adevară slugă (ib. 98. 26).
Aflat-o-am în cîmp de dumbravă (ib. 131. 16).
(Andere Beispiele gibt es im Psalter nicht).
La nimică nu vre să o asculte (Cogăln. Gaster, p. 114. 30).[2]
Cîmpul ras rămîne verde ca o apă luminoasă (Alex. Cositul).
De cînd nu o͡-am m' aĭ văzut (Jarnik, p. 132).
Cu toporul o͡-aș tăĭa (ib. p. 202).

---

[1]) So geschrieben, aber *și ĭeŭ* ausgesprochen.
[2]) Der Vers verlangt *s' o*.

Džanfikęa o aštšepta (Weig. Arom. 95. 49).
Kum sọ fak s ń o arup? (ib. 1. 4).
Puntęa denda o ah'urhim (ib. 96. 111).

Statt *om* wird auch *ŭom* gesprochen, doch nicht so merklich wie in *ĭera* = *era*. Andere Wörter haben reines *o*: *ospătez.*

26. *o* + *e* bilden immer Hiatus. Beispiele habe ich nicht gefunden, denn wenige rumänische Worte beginnen mit *e* und noch weniger enden auf *o*. In der prosaischen Rede heifst es: *s' o exprime, o emite, acolo este, vad' o el.* Für *o* + *e* = *oĭe* siehe bei *a* + *e*.

27. *o* + *i* bilden immer Hiatus:
Ochiĭ mĭeĭ părao izvorîră (Dos. 118. 311).
Tselu s' o isosęaskọ (Weig. Arom. 3. 12).

28. *o* + *o* bilden immer Hiatus. Beispiele kann ich nur aus der prosaischen Rede anführen: *acolo omul, o omidă, o oprește.*

29. *o* + *u* bilden immer Hiatus:
Dzîlele-ĭ trec ca o umbră rară (Dos. 143. 16).
La culcuș o umileaște (ib. 4. 24).
Acolo unde vorobe (Cogăln. Gaster, p. 116. 15).
Căcĭ o urma adînc în vis (Emin. Luceaf. Str. 11).

30. *o* + *ă* bilden immer Hiatus. Beispiele führe ich nur aus der prosaischen Rede der Walachei an: *duc' o ăla, fac' o ăsta.*

31. *o* + *î* bilden Hiatus mit betontem *î* wie in *însușĭ, însă, înger* und in den moldauischen Formen *îmblu, împlu, înflu*; mit *încă, în* und in Zusammensetzungen tritt Elision ein, oder es bleibt der Hiatus, wenn der Vers es verlangt.

De o împlă cu unde și cu valurĭ mare (Dos. 28. 12).
De stricară lumea și o împuțiră (ib. 13. 6).
Cu miroase o îmbată (Emin. Povestea teĭuluĭ, Str. 8).
O dezmeardă și-o întreabă (ib. Str. 18).

Rasaĭ c' o 'ntreagă lume (ib. Luceaf. Str. 74).
Š nu putem s' o umprustom (Weig. Arom. 96. 113).

Der Vers:

Şi acolo îl îngropară (Cogăln. Gaster, p. 117. 28)

hat einen scheinbaren Hiatus, denn *î* ist hier nur Stütze für *l*. Dem Metrum nach würde ich den Vers schreiben:

Ş' acoló îl îngropară.

32. *o* + **Diphth.** bilden immer Hiatus:

Nice de o oaste să-mĭ facă primejde (Dos. 26. 12).
M' amŭ răctăcitŭ pĭerdutŭ ca o oaĭe (ib. 118. 413).
Aklo ju š kunto pujllu veara (Weig. Arom. 9. 10).
So ts o ai soakra di tińie (ib. 33. 4).

V.

33. *u* + *a* bilden Hiatus, wenn *u* betont ist: *căzú acolo, fu adus, tu acolo, du apă.* Dasselbe geschieht, wenn *a* betont ist: *bou ară, lemnu arde,*[1] *focu apare.* Wenn *nu* mit dem Verbum *a avea* und *a* = *va* zusammenstöſst, tritt Elision ein: *n' am, n' are, n' ávem, n' áveţĭ, n' áveaţĭ* (mit Versetzung des Accentes, wenn die Form zweisilbig ist), *n' aş, n' am crede.* Wenn *nu* mit anderen Worten zusammenstöſst, so bleibt der Hiatus bei betontem *a*: *nu armele, nu asta, nu aur, nu arde, nu aicĭ, nu aşa,* und tritt Elision ein bei unbetontem *a*: *n' aruncă, n' ascultă, n' avură.* Diese drei Worte haben zwei Accente, den eigenen Accent und den Accent von *nu*, und werden ausgesprochen wie *n' a-runcă, n' a-scultă, n' a-vură,* wie *nu crede.*

Synalöphe kommt nur mit *cu* vor, wenn *a* unbetont ist: *cu‿ale lor, cu‿atîta,* aber: *cu armele, cu aur. pentru, întru* können auch Synalöphe bilden: *pentru‿atîta, întru‿atîta.* Man sagt auch *într' atîta,* aber nicht *pentr' atîta.*

Beispiele:

Nu-ĭ va face 'ntr' aveare (Dos. 14. 14).

---

[1]) *boul, lemnul* hört man schon lange nicht mehr.

Ferice de omul ce n' a mearge (ib. 1. 1).
Pentr' aceaĭa îm facŭ voĭa bună (ib. 14. 25).[1]
Iară cu aleșiĭ bun te veĭ alege (ib. 17. 71).
Cînd s' a vîntura dintr' ave pravulŭ (ib. 1. 17).
Cu a ta puteare de năpăștĭ cumplite (ib. 17. 82).[2]
Cu arma ce-aĭ datu-mĭ de-ĭ prăvălescŭ ĭute (ib. 17. 110).
Și domniĭ n' avură parte (Cogăln. Gaster, p. 103. 2).
C' apoĭ pînea n' a s' agĭungă (ib.).
Fiind și sfîrșitu-aproape (ib.).
Dar n' a căzut numaĭ ĭa (Alex. Mov. luĭ Purcel).
Cu pagînu-alăturea (ib.).
Cu-a guriĭ tale șoapte (Emin. Atît de fragedă, Str. 5).
Am coborît cu-al meŭ senin (ib. Luceaf. Str. 19).
Să trăesc tot cu amar (Jarnik, p. 166).
Și kara s lu ariseaskǫ (Weig. Arom. 3. 11).
Sǫ nǫ dutsim tu loklu a męu (ib. 9. 9).
Š a mumuńlor s nu aspunem (ib. 9. 14).
Porumbu albu sǫ mi fak (ib. 10. 6).

Bei dem Verbum *a lua* wird *ua* einsilbig, wenn es das Metrum verlangt; das findet sich auch in der prosaischen Rede:

Ș' am lŭat hîda de găzdoĭ (Jarnik, p. 168).

Aber:

Mĭ-am luat urît pe-o noapte (ib. p. 167).
Aș lua căruț și caĭ (ib. p. 306).

Der Vers:

Dorul a-șĭ destăinui (ib. p. 53)

hat einen Hiatus, denn *l* ist stumm und es wäre gut, wenn man es gar nicht mehr schriebe. Vergleiche noch als Beweis dafür, dafs *l* nicht mehr hörbar ist:

Focu 'n vatră l-aprindeaŭ (ib. p. 156).
Cum vînătoru 'ntinde 'n crîng (Emin. Luceaf. Str. 52).
Ca ursu 'n vizunie (Alex. Peneș).

und im Jahre 1777 bei Cogălniceanu:

Fiind și sfîrșitu-aproape.

---

1) Heute nur *pentru aceĭa.*
2) Der Dichter kann auch Hiatus eintreten lassen

34. *u* + *e* bilden immer Hiatus:

Tu eștĭ Domnulŭ di 'nceputŭ ce facĭ ciudease (Dos. 76. 35).
Ce Domnulŭ li-ĭ cu eftinătate (ib. 77. 111).
Să ne 'ntîmpinĭ și cu eftineațe (ib. 78. 34).
Și nu era nime să să sîmță (ib. 104. 105).
Și păru Eghipteanilor bine (ib. 104. 107).
Care petrec cu ele (Al. Văcăr. Gaster, p. 161. 16).
Cînd nu e miluită (ib. p. 162. 8).
Cu el străpuns de gloanțe ne-am prăbușit în șanț (Alex. Sergentul).
Pul'u eram (Weig. Arom. 5. 3).
Nu esku fǫrmak ta s te nfǫrmats (ib. 48. 14).
Kǫ tine trǫ mine nu ešti (ib. 63. 9).
Spune ń mort i yiu ešti (ib. 95. 88).

Über *u* + *e* = *uĭe* siehe bei *a* + *e*.

35. *u* + *i* bilden immer Hiatus:

De-aceasta mi-ĭ jale cu inemă arsă (Dos. 41. 9).
Că-țĭ va fi cu izbăvire (ib. 49. 64).
Cu izopulŭ tăŭ mă ocroteaște (ib. 50. 19).
Cu inima friptă, arsă (Cogălu. Gaster, p. 103. 38; 104. 9; 105. 4).
Cu inima dulce îmĭ da sărutărĭ (Bolint. O tînără fată).
Cu ibovnică 'n vecinĭ (Jarnik, p. 306).
Luplu intrǫ š mǫkǫ turma (Weig. Arom. 46. 12).
Kǫ s fug džońl'i tu ilińie (ib. 57. 17).

Willkürlicher inlautender Hiatus:

De la tine să nu să uite (Dos. 73. 80).
Și să nu-ĭ uițĭ de bine (ib. 102. 7).

Sonst Synalöphe: *uĭtă* (ib. 9. 49).

l' invit aus *lu invit*, wie Tiktin schreibt (Zeitschrift f. rom. Philol. Band 12, S. 439), ist falsch. Der Rumäne sagt *îl invit, îl izbesc.*

36. *u* + *o* bilden Elision mit *o* und *or*: *c' o mînă, zice c' o aduce, zice c' o să fie, n' or fi, cred c' or veni,* sonst Hiatus: *cu opt, cu omizĭ.*

Beispiele:

Negîndindŭ de Domnulŭ nice 'ntr' o nimică (Dos. 13. 20).
Ca pentr' o pădure fără tină (ib. 105. 34).
Cum să fiŭ cu oceință (ib. 3. 6).
Amŭ dormit somnŭ cu odihnă (ib. 3. 19).
Să nu o cercațĭ de-a-una (ib. 4. 16).[1]
Cînd n' or avea om să-ĭ slujească (Cogăln. Gaster, p. 103. 23).
Cu o mînă îl respinge (Emin. Povestea teĭuluĭ, Str. 16).
Cu o voce dulce, slabă (ib. Str. 18).
Un mort frumos cu ochiĭ viĭ (ib. Luceaf. Str. 18).
Trecu o zi, trecură treĭ (ib. Str. 25).
Pentr' o țîr de gură dulce (Jarnik, p. 303).
Punte 'n Narta s ń o adọrats? (Weig. Arom. 96. 20).
De kụt vọrun nu o avdzea (ib. 96. 146).

Unerlaubte Elisionen:

Atuncea voĭ c' onoare trupu-mĭ în groapă punețĭ (Negr. Uriașul, Str. 7).
Să nu maĭ trăim c' ocară (Cogăln. Istorie).

Wenn Tiktin (Zeitschrift f. rom. Philol., Band 12, S. 439) *cŭ-o mîndră crăĭasă* schreibt, so ist es falsch. Es heifst *c' o*.

37. *u* + *u* bilden Elision nur mit *pentru*, *întru* und *cu* + *un*: *pentr' un*, *într' un*, *c' un*, *într' însul*, aber *pentru únul*, *cu únul*, *pentru uniĭ*.

Beispiele:

Domnulŭ spre voĭ cu urgie (Dos. 2. 54).
Ĭ-aĭ audzîtŭ, Doamne, cu urechea sfîntă (ib. 9. 120).
Ce mi-ĭ cu urgie și mă sărguĭaște (ib. 17. 49).
Și cu ură strîmbă mă urîră (ib. 24. 60).
Se 'ntoarce, îl măsoară c' un ochĭ plin de disprețĭ (Alex. Căp. Romano).
Cine-ĭ în cap și 'n coadă? Eŭ unde și tu unde? (ib.).
Ce sate și cîmpie c' un luciŭ văl îmbracă (Emin. Melanc.).
Ia bate ca și carĭul încet într' un secriŭ (ib.).
Să trăesc tot cu urît (Jarnik, p. 166).

---

[1]) Dieser Hiatus existiert nicht für die prosaische Rede.

Maĭ bine c' un puĭ străin (Weig. 9. Jahresb. p. 215).
Tu unọ zamane (Weig. Arom. 5. 1).
Tu urekl'a pọarkel'i (ib. 30. 6).
Muntręá, dado, kae į tu ubór (ib. 46. 7).

Gezwungene Synalöphe:

De dragu͡unei copile (Emin. Luceaf. Str. 43).

38. *u* + *ă* bilden Hiatus oder Synalöphe, je nach Belieben: *cu ăsta, cu ăla* und *cu͡ăsta, cu͡ăla*:

Pă drumu ăl mare (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
Mă duceam în cîmpu͡ăl mare (ib. p. 215).

39. *u* + *î* bilden Hiatus mit *însă, însușĭ, înger, îmblu, împlu, înflu.* Bei *încă* sagt man *nu încă*, aber bei den Perfekta auf *u* oder dem Imperativus *du* ist auch die Elision zulässig: *apăru 'nc' o dată, du 'nc' o dată.* Bei *în* und seinen Komposita tritt Elision ein, doch ist dem Dichter auch der Hiatus erlaubt:

Puțînŭ nu deatocma cu îngerĭ în slavă (Dos. 8. 17).
Prin ce lucru îmĭ urneștĭ departe (ib. 21. 3).
Cît sufletulŭ nostru în pravŭ să zgrăceaște (ib. 43. 67).
Și vintrele nostru 'n pămînt să lipeaște (ib. 43. 68).
Cu îngerĭ cumplițĭ și cu mînie (ib. 77. 144).
Ce și de acmu încă nĭ-om sui-ne (ib. 121. 7).[1]
Cu 'nțăles de 'mvățăturĭ bune (ib. 48. 8).
Și cu șerbulŭ tăŭ să nu 'ntri 'n pîră (ib. 142. 5).[2]
Că dintr' înșiĭ sînt perițĭ (Cogăln. Gaster, p. 103. 7).
Și tu 'n loc dă răpaos (Al. Văcăr. Gaster, p. 162. 1).
Cu steagu 'n mînĭ el sprintenel (Alex. Peneș).
Căcĭ tu înseninezĭ mereŭ (Emin. De ce nu viĭ).
Chĭar cum pică lemnu' n foc (Jarnik, p. 167).
Nu 'nșela murgu 'n pustiŭ (ib. p. 248).
Š nu putem s' o ụmprustọm (Weig. Arom. 96. 113).

---

[1]) Andere Hiate für *u* + *î* gibt es bei Dos. nicht.
[2]) *întri*, Moldauismus, literarisch *intri*; heute heifst es *nu intri* mit Hiatus.

Ku dor mare l ụntreba (ib. 9. 124).

Sollte es nicht richtiger *lu 'ntreba* sein? Vergleiche

Ku 'mbọrẹatsọ tsi lukrats (ib. 96. 107).
Tẹa s lu' mparts pe la džunẹame (ib. 98. 11).

Ebenso 103. 6; 106. 3; 111. 3; 113. 11; 128. 24. Siehe noch bei *a* + *î*.

Dar azĭ aceste jocurĭ nu îmĭ maĭ sînt ĭubite (Negr. Uriașul, Str. 4)

ist ein schlechter Vers, denn *nu îmĭ* statt *nu-mĭ* ist nicht erlaubt, weil *î* hier nur Stütze ist, und in diesem Falle muſs der vorangehende Vokal, *u*, benutzt werden, wie:

Numa omu-ĭ schimbător (Emin. Revedere).
Nicĭ o boală nu-ĭ ușoară (Jarnik, p. 352).

40. *u* + **Diphth.** bilden Elision, wenn *nu* mit den Verben *aĭ*, *aŭ*, *aĭbă*, *oĭ* (= *voĭ*) zusammenstöſst: *n' aĭ nimic*, *n' aĭ fost*, *n' aŭ nimic*, *n' aŭ fost*, *n' aĭbă grijă*, *n' oĭ veni*. Vor dem Pronomen *aĭ* und dem Plural *oĭ* bleibt der Hiatus: *nu aĭ meĭ*, *nu oĭ*. *cu* kann Synalöphe mit dem Pronomen *aĭ* bilden: *cu͡aĭ meĭ*, oder auch *cu aĭ meĭ*. Wenn *u* unbetont ist, wie in *unu*, *calu*, und mit *aĭ*, *aŭ*, *oĭ* zusammenstöſst, tritt auch Elision ein: *unu͡aĭ prins*, *unu͡aŭ prins*, *unu͡oĭ prinde*, aber *unu aĭ* = *unu posezĭ*, *unu aĭbă*. In allen anderen Fällen bleibt der Hiatus:

Să n' aĭbă să scape de sfîntațĭ direaptă (Dos. 20. 21).
N' aĭ lasat să-lŭ treacă fără de certare (ib. 38. 36).
Tirul cu oaste stă și el gata (ib. 82. 23).
Invitînd cu eĭ să joace (Alex. Prier și fata).
Slugile odihnă n' aŭ (Cogăln. Gaster p. 104. 9).
Dẹade sọarele tu yurgane (Weig. Arom. 53. 1).
Kọ aistu ẹaste džońle a ńọụ (ib. 62. 28).
El cu oastea s' a sculat (Weig. 9. Jahresb. p. 213).

VI.

41. *ă* + *a* bilden Hiatus bei betontem *ă*: *lăsă acolo*, *aruncă arma*, *dă altul*, *stă armata*, *fă asta*. *că* vor betontem *a* bleibt unversehrt: *cred că am*, *că are*, nicht vor unbetontem:

c' avem, *c' aveam*, *c' am fost*, *c' aş fi*, *c' am fi*; ebenso das *să* des Konjunktivs oder des Indikativs: *să am*, *să ard*, *să arde*, aber *s' avem*, *s' arsese*, *s' aprinde*, *s' apuce*. *mă* und *vă* folgen derselben Regel: *mă ard*, *vă am*, *vă are*, aber *m' aude*, *m' apucă*, *v' aruncă*. Doch statt *m' arsese*, *v' arsese*, *s' arsese* klingt *mă arsese*, *vă arsese*, *să arsese* schöner. Der Dichter kann beides verwenden.

Die anderen *ă*, wie in *pînă*, *lîngă*, *casă*, *júră*, *ducă*, lassen Elision zu: *să cad' arma*, *dup' aceĭa*, *o spad' a răzbunăriĭ*. Die walachischen Formen *dă*, *pă* haben Elision mit unbetontem oder betontem *a*: *d' aur*, *d' argint*, *d' aicĭ*, *p' acolo*, *p' asta*, *d' aĭa*:

Şi toţĭ ceĭa ce-s cu inim' adevară (Dos. 31. 35).
Să n' aĭb' a bea 'n seate ce-ĭ va strînge (ib. 77. 132).
Pîn' a nu se face munte (ib. 83. 3).
Şi scoţîndu-mă din pîcl' adîncă (ib. 39. 5).
Să le paţ' aceste toate (Cogăln. Gaster, p. 103. 12).
C' aŭ rămas la grea urgie (ib.).
C' am lŭat steagul reduteĭ (Alex. Sergentul).
O spad' a răzbunăriĭ există 'n orĭ-ce lanţ (ib. Păstoriĭ şi pl.).
Să cad' arma din mînă (ib. Peneş).
Lîng' a mameĭ dulce sin (ib. Inşiră-te mărg. III).
Şi nicĭ urm' a rămînea (ib. Movila luĭ P.).
Par' c' atîta îĭ rămîne (Emin. Povestea teĭuluĭ, Str. 6).
Aşteapt' afară (ib. Str. 7).
Şi din gur' aşa le vorbea (Weig. 9. Jahresb. p. 213).
C' a fost mîndra lîngă mine (Jarnik, p. 120).
M' a scris Neamţu pe hîrtie (ib. p. 267).
Spicul blond cu paĭe d' aur. De sulfină şi d' aglicĭ
(Depărăţeanu, Vara la ţară).
De arcŭ să să apere cu toĭagŭ de lemnŭ (Dos. 59. 8).
Că Dumnedzăŭ mă ascultă (ib. 4. 19).
Ţi-ĭ greaţă a te atinge (ib. 5. 22).
Mă arz peste măsură (Al. Văcăr. Gaster, p. 161. 25).
Apoĭ la fugă am împuns (Alex. Peneş).
Atuncea dacă-mĭ pare că are drept o parte (Negruzzi, Uriaşul, Str. 5).
El cu oastea s' a sculat,
Di pă voĭ că a plecat (Weig. 9. Jahresb. p. 213).

42. *ă* + *e* bilden Hiatus:

Fără mîntuință ce-mĭ dă ertăcĭune (Dos. 24. 40).
Și te vorŭ cunoaște că eștĭ Domnulŭ (ib. 58. 45).
Să esŭ, Doamne, de la tine veaselŭ (ib. 69. 16).
Ci cîtă eștĭ, să știĭ de veĭ (Al. Văcăr. Gaster, 160. 17).
Că e ușa de rogoz (Jarnik, p. 335).
Că eștĭ albă și spălată (ib. p. 307).
Kọ nu dzụts kọ este kọtušọ (Weig. Arom. 32. 9).
Tutọ eta ń u amvesku (ib. 127. 1).

Doch findet man auch Verse wie:

Îndestulaț' eștĭ de toate (Cogăln. Gaster, p. 103. 1),

wo *îndestulată* das *a* elidiert hat.

Ebenso: *Pîn' eram la mama fată* (Jarnik, p. 164 u. 165).

Über *ă* + *e* = *ăĭe* siehe bei *a* + *e*.

43. *ă* + *i* bilden immer Hiatus:

Gîndea să i să răstoarne (Barac. Gaster, p. 237).
De sîrgŭ vețĭ cunoaște-vă isprava (Dos. 1. 16).
Să-șĭ facă izbîndă turma luĭ cea slabă (ib. 13. 28).
Leul gura să i să despice (ib. 21. 73).
Și ăla că i l-am dat (Jarnik, p. 169).
Și într' înșiĭ că intra (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
Kọ inime a vọastre kama vor (Weig. Arom. 18. 16).
A lor kara lọ intrọ (ib. 95. 55).
Va s l'i dińikọ inima ši h'ikatele (ib. 115. 11).
Diškl'ide sọ indru nọundru (ib. 125. 4).

44. *ă* + *o* bilden Elision wenn *că*, *să*, *dacă* mit unbetontem *o* zusammenstößt: *c' o mînă, zice c' o vinde, zice c' o venit* (= *a venit*, Mold.), *s' o ducă, s' or duce, s' o dus* (= *s' a dus*, Mold.), *dac' o vezĭ, dac' o veni* (= *dacă va veni*, Wal.), *dac' ospățul*. *să o* ist ein durchaus unerlaubter Hiatus. Die Konjunktive auf *ă* lassen immer Elision zu: *rîd' o, ard' o, adoarm' o*. *mă*, *vă* haben Elision mit *o*: *m' o văzut* (= *m' a*, Mold.), *m' o vedea* (= *m' a, mă va*, Wal.), und Hiatus mit den Verben: *mă omoară, mă odihnesc, mă opresc.* Die anderen *ă* können, wenn sie unbetont sind und das folgende *o* auch un-

betont ist, elidiert werden: *flacăr' orbitoare*, *frumoas' oglindă*, aber *lungă oră*, *aşteptă o oră*, *dă ordin*, *stă omul*, *jură omuluĭ*. Die walachischen Formen *dă*, *pă* zeigen Elision mit *o*: *p' o lună*, *d' o zi*, *d' o veni* (*de va veni*), *d' o găsi-o*, und sonst Hiatus oder wenn es der Vers verlangt: *pă om*, *pă oglindă*, *dă opt orĭ*.

Beispiele:

Să o 'ntorcĭ spre năltime fără de zăbavă (Dos. 7. 22).
De strică şi răstoarnă în ce să opreşte (ib. 7. 36).
Slava luĭ şi cinstea nu să obărşeaste (ib. 9. 116).
Din sfînta sa casă ce să odihneaşte (ib. 10. 14).
Să o 'ntoarcă Domnulŭ din pleanŭ şi din pradă (ib. 13. 29).
Şi s' orŭ veseli secerătoriĭ (ib. 64. 42).
Şi cetăţîle toate s' or face (ib. 68. 121).
C' o să mergem la bărbierie (Cogăln. Gaster, p. 105. 13).
La nimică nu vre să o asculte (ib. p. 114. 30, *s' o* zu lesen).
Intreabă pă orĭ-cine (Al. Văcăr. Gaster, p. 161. 10).
Legam murgu dă o floare (Weig. 9. Jahresb. p. 215).
Un flăcăŭ cosind de-o parte lîng' o tufă de sulcină (Alex. Cositul).
Pe copil' o învălesc (ib. Ştefan şi Dunărea).
Mergînd voĭos la Plevna cu dor s' o cucerească (ib. Sergentul).
De-odat 'o schijă de obuz (ib. Peneş).
Aĭ vedea că am cuvinte pana chĭar să o fi rupt (Emin. Seris. III, 6).[1]
In cuplete de teatru s' o desfac ca pe o marfă (ib. II, 10).
De inim' o apucă (ib. Luceaf. Str. 26).
Şi mîndră, ard' o focul (ib. Str. 47).
Rîdică ochiĭ, vede (ib. Str. 94).
Dac' or hi ca zece miĭ (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
S' ai̯bo̧ okl'i š sufretsẹao̧ (Weig. Arom. 26. 7).
S no̧ o lu̯ats (ib. 73. 4).
Ko̧ okl'ul l'i adáo̧ di asime (ib. 105. 4).

Unerlaubte Elision:

Îmĭ pun de m' odihnesc (Negr. Uriaşul, Str. 2).

---

[1]) Ebenso wie in zwei oben angeführten Beispielen von Dosofteĭ findet sich ein unerlaubter Hiatus.

S' oprește regimentul (Alex. Sergentul). *Se oprește* schreibt man, aber ausgesprochen wird *să oprește.*
Uni v' or găsi v' or tăĭa (Weig. 9. Jahresb. p. 213).

45. *ă* + *u* zeigen fakultative Elision, wenn unbetontes *ă* mit *un* zusammenstöſst: *să fac' un pas, dup' un munte, mîn' unflată.* Sonst Hiatus: *să urce, mă umple, jură unul, cedă un pas, dă un ban, stă un om.* Die walachischen Formen *dă, pă* elidieren vor *un*: *p' un an, d' un an* oder *pă un an, dă un an.* Sonst Hiatus: *dă urs, dă usturoĭ, pă urmă* (man hört auch *p' ormă*).

Beispiele:

De toțĭ Dumnedzăiĭ maĭ pre sus să urcă (Dos. 9. 73).
Intru să ucigă pre cel fără vină (ib. 9. 88).
Suptŭ aripĭ sfinte de mă umbreaște (ib. 16. 32).
Și cu ură strîmbă mă urîră (ib. 24. 60).
Ce dă milă și vĭață cuĭ să umileaște (ib. 29. 12).
Preuțiĭ de jrătve să să ungă (ib. 117. 74).
Cîndu-lŭ strigă urgisițĭ de tată (ib. 146. 31).
Se 'ntoarce, dă un ordin . . . Pe loc tot regimentul (Alex. Sergentul).
In tot Romînul astăzĭ exist' un dorobanț (ib. Păstoriĭ și pl.).
Grivița poart' un colan (ib. Hora de la Grivița).
Iată-ne-ajunșĭ, încă un pas (ib. Peneș).
Cînt' un corn cu 'nduĭoșave (Emin. Pov. teĭuluĭ Str. 10).
Dă-mă și dup' un sărac (Jarnik, p. 248).
Să umbli, bade, cu bine (ib. p. 133).
S fakọ nikọ unọ ka tine (Weig. Arom. 11. 16).
Fọ u ñ kale mare (ib. 12. 10).
Kọ un džone ka tine (ib. 13. 9).
Kaftọ un džone (ib. 18. 10).
Trọ unọ ọarọ laẓe bọšare (ib. 24. 5).

Der Vers:

C' unde 'ncepe-a mi-țĭ răspunde

von T. D. Speranță, in der Zeitung *Universul Literar*, Bucarest, 16. Dez. 1902, enthält eine gezwungene Elision.

46. *ă* + *ă* erfahren Elision in den walachischen Formen *dă*, *pă* + *ăla*, *ăsta* = *acela*, *acesta*: *d' ăla*, *p' ăsta*. Sonst Hiatus: *dă ăsta* als Verbum. Beispiele in den Quellen habe ich nicht gefunden.

47. *ă* + *î* bilden Hiatus bei *însă*, *însușĭ*, *înger*, *îmblu*, *îmрlu*, *înflu*. Sonst bei *încă*, *întăĭ*, *în* und ihren Komposita tritt Elision ein, oder es bleibt der Hiatus, wie es der Dichter gerade will:

Doamne, ce să înmulțiră (Dos. 3. 1).
Că în moarte nu-ĭ nime să te pomenească (ib. 6. 11).
Cine îmblă cu pizmă îngreacă dureare (ib. 7. 39).
Dumnedzăul cel sfîntŭ ce mă 'ncingĭ cu armă (ib. 17. 91).
Fiind-că strigă 'n gura mare (Cogăln. Gaster, p. 104. 6).
Cum să ne cadă 'n ghĭară (Alex. Peneș).
Stă în capul meseĭ, între căpitanĭ (Bolint. Cea din urmă noapte a luĭ Mihaĭ).
Cîțĭ voĭnicĭ mă întîlneaŭ,
Imĭ zîmbeaŭ și mă 'ntrebaŭ (Jarnik, p. 165).
Kǫ sǫ 'nsǫarǫ ụntụń din hǫarǫ (Weig. Arom. 28. 7).
Wahrscheinlich: *Kǫ sǫ 'nsoarǫ 'ntụń din hǫarǫ*, achtsilbig.
Nvẹasta a kasǫ ụń si mǫritǫ (ib. 61. 4).
Plụndze nvẹasta ụn kǫpitińŭ (ib. 69. 12).
La punte s z dukǫ ụnḱisí (ib. 69. 101).
Nor ma ńikǫ sǫ s ụndrẹagǫ (ib. 96. 97).

In diesen vier Beispielen würde ich schreiben: *kasǫ 'ń*, *nvẹasta 'n*, *dukǫ 'nḱisí*, *sǫ 'ndrẹagǫ*, denn *să* + *în* = *săn*, wie:
Tǫ sǫ 'nvets di a luį sǫnǫtate (Weig. Arom. 57. 19).

48. *ă* + **Diphth.** erfahren Elision bei den Hilfsverben *aĭ*, *aŭ*, *oĭ*: *odat' aĭ fost*, *c' aĭ fost*, *c' aĭ fi*, *c' aŭ fost*, *c' oĭ fi*, *m' aĭ prins*, *v' oĭ da* (*vă voĭ da*), *s' aŭ dus*, und mit dem Artikel *aĭ*: *c' aĭ meĭ*. Ebenso die walachischen Formen *dă*, *pă*: *d' ăĭ* = *de ceĭ*, *p' ăĭ* = *pe ceĭ*. Bei *aĭ* = *posezĭ*, bei *aŭ* = *posedă*, bei *oĭ* (von *oaĭe*) und bei den anderen Diphthongen (*eĭ*, *eŭ*, *ĭa*, *ĭe*, *iĭ*, *iŭ*, *oŭ*, *uĭ*) bleibt der Hiatus: *că aĭ banĭ*, *să aĭbă*, *că aŭ banĭ*, *cred că oĭ sînt*, *să ĭaŭ*, *să ĭeĭ*, *să ĭa*, *fă ĭute*, *mă uĭt*, *să uĭtă* (*se uĭtă*), *mă uĭtam*:

Că de-aceasta Dumnedzău odat' aŭ ales (Dos. 61. 33).
Că ĭ-aĭ concenitu-ĭ de sîntŭ de ocară (ib. 17. 113).
Pînă ĭ-am înfrîntu-ĭ de deaderă dosul (ib. 17. 111).
Nedejdĭuesc să ĭa plată (ib. 2. 62).
Aĭbă eĭ nedeajde pre caĭ, pre teleage (ib. 19. 23).
Ca eĭ bogătașiĭ ocarăscŭ pre measer (ib. 13. 25).
Tare pre războae să tae să ĭarte (ib. 23. 28).
De s' ar tăbarî-să oaste cît de mare (ib. 26. 9).
Faptele ce 'n țar' aŭ făcut (Cogăln. Gaster, p. 104. 28).
Vezĭ cîtă aĭ putere (Al. Văcăr. Gaster, p. 161. 4).
Mă 'nsuraĭ să ĭaŭ muĭere (Jarnik, p. 168).
Nu vă uĭtațĭ că doĭ nu-s (ib. p. 271).
Și cînd gîndesc la vĭața-mĭ, îmĭ pare că ĭa cură (Emin. Melanc.).
Și Roman cînd să uĭta (Weig. 9. Jahresb. p. 214).
Mă culcam pă ĭarbă moale (ib. p. 215).
Kǫ mi fetš ka nǫ ǫapǫ (Weig. Arom. 15. 4).
Di ń fudzirǫ oi̯le tu agru (ib. 17. 6).
Trǫ unǫ ǫarǫ lai̯e bǫšare (ib. 24. 5).
Atsĭa n dzeanǫ íu va išits (ib. 67. 9).

Dosofteĭ elidiert, wo heute nur Hiatus zulässig ist:

De la tine s' aĭbŭ, Doamne, ertare (24. 68).
Trimițîndŭ puteare de la Sionŭ s' aĭbă (13. 27).
Și ochiĭ meĭ milă de la tine s' aĭbă (25. 7).

Ebenso 25. 6; 17. 141; 17. 106; 40. 7. *să aĭbĭ* habe ich im Verse 41. 23 gefunden.

Auch die Macedo-Rumänen sagen *s' aĭbă:*

S' ai̯bǫ okl'i š sufretsǫaǫ (Weig. Arom. 26. 7).

VII.

49. Für *î* vor den anderen Vokalen und Diphthongen kommen wenige Beispiele vor, denn aufser den Perfekta und Infinitiven auf *î* gibt es kein rumänisches Wort auf *î*.

î + *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *ă*, *î* oder **Diphth.** bilden Hiatus. Beispiele habe ich in den Quellen nicht gefunden. Es heifst aber *urî însă, omorî însușĭ, se scoborî îngerul, zăvorî intrarea,*

se scobori uĭtîndu-se. Nur *î* + *în* und *încă* oder *întăĭ* können Elision bilden: *scobori 'n groapă, zărorî 'nc' o dată, zăvorî 'ntăĭ ușa.* Doch auch hier klingt der Hiatus schöner.

Über *î* + *e* = *îĭe* siehe bei *a* + *e*.

VIII.

Die Diphthongen sind *aĭ*, *aŭ*, *ea* (nur hinter Konsonant), *eĭ* oder *ĭeĭ*, *eŭ* oder *ĭeŭ*, *ĭe*, *iĭ*, *iŭ*, *oĭ*, *uĭ*, *uŭ*, *ăĭ*, *îĭ*.

50. **Diphth.** + ***a*** bilden Hiatus:

Eĭ nu maĭ sînt acuma, ci numaĭ a lor oase (Negr. Uriașul, Str. 1).

Das Volk sagt *numa*: *Și daŭ gură num' așa*, bei *a* + *a*.

S' apropie sfîrșitul și moartea a să vie (ib. Str. 7).
Nu maĭ avem sănătate (Cogăln. Gaster, p. 103. 4).
Ochiĭ în ĭa cînd ți-ĭ aruncĭ (Al. Văc. Gaster, p. 160. 9).
Numaĭ ochiĭ amîndoĭ (Jarnik, p. 307).

Gezwungene Synalöphen:

Atinge 'ncet arama cu zimțiĭ aripeĭ sale (Emin. Melanc.).
Aceea acum le aŭ sosit (Cogăln. Gaster, p. 103. 4) siebensilbig.

Auch *abe așteaptă* bei Dos. 88. 53 klingt heute unschön.

51. **Diphth.** + ***e*** bilden Hiatus:

Iar cheful luĭ era 'n adinsul (Cogăln. Gaster, p. 115. 23).
Tot draga maichiĭ eram (Jarnik, p. 164).
Mĭ-aŭ eșit toate din cap (ib.).

Über anlautendes *e* siehe bei *a* + *e*.

52. **Diphth.** + ***i*** bilden Hiatus:

Că aŭ inima amară (Cogăln. Gaster, p. 104. 14).

53. **Diphth.** + ***o*** bilden Hiatus:

Badea o vint și s' o dus (Jarnik, p. 126).
Supărată-ĭ o nevastă (ib. p. 163).
Numaĭ ochiĭ amîndoĭ (ib. p. 307).
Îĭ păzea o maĭcă bătrînă (Weig. 9. Jahresb. p. 213).

54. **Diphth.** + *u* bilden Hiatus:

C' aŭ rămas la grea urgie (Cogăln. Gaster, p. 103. 16).
Numaĭ unul și cu tine (ib. 115. 3).
Apoĭ un corn apucă și bucĭumă în vînt (Alex. Dan Căp. III. 41).
Un glonte, numaĭ unul (ib. Peneș).
Și legat-a doĭ urîțĭ (Jarnik, p. 164).
O gură, numaĭ una (Emin. Luceaf. Str. 49).

55. **Diphth.** + *ă* bilden Hiatus. Beispiele habe ich in den Quellen nicht gefunden. Ich führe Beispiele aus der Walachei an: *oamenĭĭ ăștia, venea ăla* = *oamenĭĭ aceștia, venea acela.*

56. **Diphth.** + *î* erfahren Elision, wenn *ea, ĭa, ĭe* = *e, ĭo* mit *în* und seinen Komposita zusammenstofsen: *cădea 'ntr' o parte, era ĭa 'n casă, ĭa 'ncepe, ĭe 'n casă, mĭ-o 'ntoarce. încă* und *întăĭ* bilden Elision mit *ĭa*: *ĭa 'ncă una* (nimmt noch eine), *ĭa 'ntăĭ una.* Sonst vor *însă, însușĭ, înger, împlu, îmblu, înflu* und den anderen Diphthongen bleibt der Hiatus: *ĭa însă, venea îngerul, nu prea îmblu, beĭ încă, boĭ înjugațĭ, caĭ înhămațĭ, aĭ închis, nu-ĭ întins.*

Beispiele:

Și să dea rea 'nvățătură (Dos. 93. 78).
Și mĭ-aĭ pusu-mĭ calea 'ntreagă fără samă (ib. 17. 92).
Voĭ striga cu jale și nu le-a 'nțăleage (ib. 17. 115).
Și eŭ pentr' aceasta tutinderea 'n lume (ib. 17. 135).
Că le-aŭ eșit veastea 'n tot pămîntul (ib. 18. 9).
Și rușinea lor să le stea 'm față (ib. 24. 10).
Și n' oĭ avea 'n vĭață frică de strigare (ib. 26. 4).
Că ĭo-s negru și urît (Jarnik, p. 307).[1]
Cu ceĭ fără leage nu voĭ intra 'n casă (Dos. 25. 10).
Craĭ în muntele Sionuluĭ (ib. 2. 30).
Iar acmu voĭ împărățiĭ (ib. 2. 45).
Eĭ însă tot n' o să creadă (Cogăln. Gaster, p. 160. 4).
Ochiĭ în ĭa cînd ți-ĭ aruncĭ (Al. Văc. Gaster, p. 160. 9).
Te-aĭ închina la tine (ib. p. 160. 4).

---

[1]) *ĭo-s* = *eŭ îs, eŭ sînt,* Siebenbürgen.

Unerlaubte Elisionen:

Iară eŭ-s (= *eŭ îs*) *pus de Domnulŭ* (Dos. 2. 29).
Şi cu rostulŭ mĭeŭ 'n zbor mare (ib. 108. 113).
Ca 'mpăraţiĭ 'ncoronaţĭ (Depărăţ. Vara la ţară).
Da i-s bădiţiĭ 'mprumut (Jarnik, p. 72).
Intră peţitoriĭ 'n sat (aus Dobrudscha).
Ah, ochiĭ-mĭ sînt plinĭ de scînteĭ (Alex. Peneş).

Korrekt rumänisch wäre:

Ah, ochiĭ mi-s plinĭ de scînteĭ.

57. **Diphth. + Diphth.** bilden Hiatus:

Mişeluluĭ ĭaste-ĭ Domnulŭ de scăpare (Dos. 9. 21).
Suptŭ limba luĭ ĭaste trudă şi dureare (ib. 9. 83).
Şi să nu-ĭ ĭaĭ sama în inemă-şĭ dzîce (ib. 9. 107).
Iară cariĭ aŭ frică (ib. 14. 19).
Că moşia mea ĭaste stlăpită (ib. 15. 21).
Să maĭ eĭ oamenĭ cu tini (Cogăln. Gaster, p. 114. 36).
Numaĭ eŭ că mĭ-am luat (Jarnik, p. 156).
Ci-ĭ frumos cuĭ îĭ stă bine (ib. p. 307).
Uĭtăriĭ celeĭ oarbe (Emin. Luceaf. Str. 64).

Bemerkenswerte Elisionen bei Dosofteĭ.

m statt *îmĭ*, keine Silbe bildend:

M' va da să vădzŭ şi eŭ ţara cea de vĭaţă (26. 53).

'n am Anfange des Verses, keine Silbe bildend:

'Ntind sîlţe şi laţurĭ să strice pre alţiĭ (9. 64)
und 13. 2; 40. 5; 41. 19; 43. 38; 47. 48. 70; 49. 26; 67. 52; 77. 128. 132; 143. 4; 62. 16. 20; 138. 40.

l statt *îl*, keine Silbe bildend:

L' va ţînea de braţe să n' aĭbă scădeare (13. 60)
und 138. 6; 29. 14. 34.

ş statt *îşĭ*, *şi*, keine Silbe bildend:

Fără de leage ş face strînsură (40. 23).
Ceĭa ce-mĭ vrea răul ş vădzură folosulŭ (117. 112).

ṭ statt *ițĭ*, keine Silbe bildend:

Cu nevinovatulŭ ț' vă fi vĭața 'n pace (17. 70)

und 31. 17; 36. 14; 41. 35; 42. 13; 43. 48; 113. 67; 62. 17.

Zrail statt *Izrail*, *Zmail* statt *Izmail*:

Să-ĭ stea leagea 'n Zrailŭ cu tărie (77. 16).
Să vie Zmaïl cu oaste lată (82. 18).

Aber:

Prin Izrailime prin totŭ loculŭ (77. 68).

Die rumänische Sprache hat oft zwei oder drei Hiate nebeneinander, ohne daſs eine Synalöphe oder Elision möglich wäre:

Leagea ta a o cerca-mĭ dă minte (Dos. 118. 75).
Džanfikʹęa o aštšepta (Weig. Arom. 95. 49).
Mušǫ-tęatsǫ díu o aį aflatǫ? (ib. 56. 2).

Cäsur.

Die rumänischen 5—6- und 7—8silbigen Verse haben keine Cäsur:

Dă, Doamne, pe lume
O ploaĭe cu spume,
Să facă pîraĭe,
Să curgă șiroaĭe (Alex. Mîn. Argeș.).

Ci sa-ĭ spuĭ curat
Că m' am însurat,
C' o mîndră crăĭasă
A lumiĭ mireasă (ib. Miorița).

Wenn diese Verse gedoppelt werden, wie in der Kunstpoesie geschieht, so tritt, wie leicht zu sehen ist, die Cäsur hervor:

Trecut-aĭ cînd ceru-ĭ || *cîmpie senină,*
Cu rîurĭ de lapte || *și florĭ de lumină,*
Cînd noriĭ ceĭ negri || *par sombre palate,*
De lună, regină || *pe rînd vizitate*
(Emin. Mortua est).

Panglicarĭ în ale țăriĭ || care joacă ca pe funiĭ
Măștĭ cu toate de renume || din comedia minciuniĭ.
Aŭ de patrie, virtute || nu vorbește liberalul,
De aĭ crede că viĭața-ĭ || e curată ca cristalul?
(Emin. Scris. III).

Die anderen Versarten, die das Volk nicht gebraucht, haben die Cäsur immer in der Mitte, nach einer unbetonten Silbe:

Purtînd cofița cu apă rece
Pe aĭ săĭ umerĭ albĭ rotunjorĭ.
(Alex. Rodica).

Visurĭ trecute, uscate florĭ
Ce-ațĭ fost viĭața viĭețiĭ mele
Cînd vă urmam eŭ, căzînde stele,
Cum ochĭul urmă un meteor.
(Emin. Amiculuĭ V. J.).

Reduziert auf die Hälfte, zeigen diese Verse keine Cäsur, wie in dem bekannten Liede:

Intr' o grădină,
Supt o tulpină,
Crește o floare
Mirositoare.

O mamă, dulce mamă, || din negură de vremĭ,
Pe freamătul de frunze || la tine tu mă chemĭ.
(Emin. O mamă).

Ca un glob de aur || luna strălucea,
Și pe-o vale verde || oștile dormea.
(Bolint. Cea d. u. noapte a luĭ Mihaĭ).

In Bezug auf die Behandlung des Hiatus wird die Cäsur ebenso behandelt wie das Ende des Verses, d. h. Hiatus in der Cäsur ist in allen Fällen erlaubt:

Te-aĭ dus spre a stinge || o stea radioasă?
Să trecĭ tu prin ele || o sfîntă regină.
Ca prăzĭ trecătoare || a morțiĭ eterne.
Atuncĭ graĭu-țĭ dulce || în vecĭ este mut.
(Emin. Mortua est).

Historische Übersicht über den Hiatus.

Wenn wir nun einen Blick auf die Verwendung des Hiatus von Dosofteĭ (1680) bis auf unsere Zeit werfen, so können wir kaum eine Veränderung konstatieren. *n' a mearge, mele-s, de ocară, di-or sta, ce ĭ-aĭ dat, aceasta-ĭ, de-mĭ eștĭ, și i s' a strînge, să ș' o ție, ș' aŭ, o am strigat, li-ĭ = le e, n' or, n' aĭ lăsat, să n' aĭb' a bea 'n seate ce-ĭ va strînge, să i să despice, o 'ntorcĭ, să ungă, sfințiĭa-ĭ stă* klangen damals ebenso wie heute.

Wenn man freilich sieht, dafs Dosofteĭ *s' îmble, pentr' a, viĭle, abe͡așteaptă* schreibt, könnte man denken, dafs der Hiatus damals seltener gewesen wäre. Indessen möchte ich glauben, dafs diese Schreibweise eher Willkür ist, und dafs das Volk *să îmble, viile, abea așteaptă* aussprach. Nur *pentr' a* statt *pentru-a* wurde mit Elision, wie *într' a* ausgesprochen.

Der Hiatus wurde noch häufiger, als *l* in *omul* verstummte. Das hat, wie ich glaube, vor Dosofteĭ begonnen, dessen Sprache sich bis heute wenig verändert hat. Noch weniger kann man irgend einen Unterschied bei E. Cogălniceanu und Al. Văcărescu verspüren. Nur wenn wir Texte aus dem Zeitraum von 1200—1300 hätten, könnten wir vielleicht Unterschiede finden.

Die Hauptregel lautet: Die Präposition *în* elidiert das *î* nach einem Vokal oder steigendem Diphthong. Die Synalöphen finden meist statt bei *e + a*, *e + o*, *o + a*, *u + a*, *ă + a* und *ă + o*.

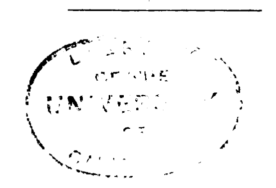
Nach dem Tode Prof. Hübners ging ich nach Halle, wo ich 3 Semester hindurch Vorlesungen hörte bei den Herren Professoren Bechtel, Bremer, Dittenberger, Ihm, Suchier, Wissowa und Wiese.

Im klassisch-philologischen Seminar der Universität Berlin war ich 2 Semester aufserordentliches, 2 weitere ordentliches Mitglied. In das philologische Seminar an der Universität Halle wurde ich von den Herren Professoren Dittenberger und Wissowa als aufserordentliches, in das romanische Seminar des Herrn Professor Suchier als ordentliches Mitglied aufgenommen.

Ich erwähne noch, dafs ich im November 1901 das Staatsexamen für Latein, im April 1902 das Staatsexamen für Jura und Politische Ökonomie für Gymnasien in Rumänien bestanden habe.

Am 20. Dezember 1902 wurde ich auf Grund vorliegender Dissertation von der philosophischen Fakultät der Universität Halle zum Doktor promoviert.

Allen meinen verehrten Lehrern, vorzüglich den Herren Professoren Suchier, Wissowa und Dittenberger, welche mir bei meinen Studien stets mit ihrem wohlwollenden Rat zur Seite standen, danke ich von Herzen; ihre grofsen Verdienste um mich und die mir von ihnen erwiesenen Wohltaten werde ich immer in dankbarer Erinnerung behalten.

133218

